

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos parit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyitási sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 131.

Arad, 1906.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, március 30.

Ma számunk főbb közleményei:

- Vexélők: Temetés után.
- A Margitszigetet bérbeadták.
- Aradmegye és az arató-sztrájk.
- A csábító büntetése.
- A hazajáró lélek.
- Meggyilkolt borbély.
- A szegedi Ubryk Borbála.
- Egy másik kis garnizonból.
- Egy rablótámadás miatt.
- Szintárvolatok helyeserje.
- Zsár-témák.
- A Bubicá-panama.
- Választások — 1908-ban.
- Egy millió, amely ezreket sem ér.
- Amiről beszélnek.
- A vértanúk exhumálása.
- Marc egy ravatal körül.
- Az elrejtett gyermek.
- Lopással vádolt aradi postatiszt.
- Tárca: Összevissza. Írta: Ádám Éva.
- Csarnok: Helén. Írta: M. Hrabovszky Julia.

Temetés után.

Arad, március 29.

Temetés volt. Két honvédtábornokot és egy ezredet temettek. S a magasrangú katonák végtisztességének nem jutott ki semmi pompa, semmi tisztelet, a mely a hőseket megilleti. Dicszázad nem vonult ki fekete posztón pergő, tompa dobzóval. A sir fölött nem dördült el a sors-tűz, a mely a katonák utolsó köszöntése, isten hozzádja. A lebocsátott koporsó előtt nem szalutáltak a tiszték, akik túlélték. Egy katonarabot, aki a halálos ágyán kegyelmet kap, több parádéval temetnek el.

Az eltemetett törzstisztek közül kettő az életét ajándékozta a szabadságnak. A harmadikat az ellenség a börtönbe vitte, s a rabság szenvedései ölték meg. A véres csaták hosszú sorát vívták meg a népszabadságért; a népszabadság hóhérai azután mind a három halálos boszút állottak. Kettőt gyorsan ölő, megalázó halállal, egyet lassu kínzással.

S mi, akik nekik köszönhetjük jogainkat, szabadságainkat: bántó közönyösséggel, kegyeletlenséggel maradtunk távol a temetésüktől. A régi sirből való kiemelésük, új sirbatételük a hálátlanság ríktó jelei között történt. Néhány kíváncsi ember előtt, durva sirásó szedegette elő darabról darabra Lenkey tábornok meg Ormay ezredes csontjait. A csontokat pedig berakták két kicsi, szegényes gyermekkoporsóba. Épp csak akkora volt, hogy az egymásra hányt, sárga csontdarabok elérték. Gyarlón festett, könnyű fenyődeszkák, hogy az új sírokban minél jobban, minél hamarabb nyelje el a megmaradt csontokat az enyészet. Vajjon a hőseknek nem juthatott volna több a gyermekkoporsóknál?

S a végtisztesség... A legsötétebb elnyomatás korszakában, a mikor lopva kellett eltemetni őket, alig lehetett egyszerűbb a szertartás. A hivatalos hatósági személyeken, az öreg honvédeken, két-három lelkes színészen s még vagy tíz kabátos emberen kívül csak a külvárosi öreg asszonyok képezték a kíséretet.

A szertartás alatt egy öreg asszony letérdelt Vécsey koporsója előtt s imát

mondott. A nemzet nagy gyászát, a melylyel a hősek emlékének tartozik, csak ez a csöndes, alig hallható imádság képviselte. A szürke anyóka imája, — s még azt se tudjuk, hogy kicsoda volt szegény.

Gyarlók, hibásak vagyunk. Mintha csak rossz néven vettük volna tőlük, hogy a szabadság, amely az ő vérük nyomán kinőtt, olyan hamar beteggé vált, megfogyatkozott. Pedig, hogy ez bekövetkezett, nem az ő erejükön mult, hanem a mi gyöngeségünkön.

Hogy a sok hiba közül kié a legnagyobb? Hibás volt a hatóság, amely a kegyelet megnyilatkoztatására az alkalmat meg nem adta, az által, hogy az új sirbatétel idejét jó előre nem tudatta, arra a közönség figyelmét föl nem hívta. De az igazi kegyelet, az igazi hazafiság a hivatalos figyelmeztető nélkül is megnyilatkozást talál. Ha reggeltől délig a testületeket nem is lehet megmozgatni, fősorakoztatni, — de az emberek a maguk jó érzéséből is nagyobb tömegekben jöhettek volna ki a nagy temetésre. Senkit onnét el nem tiltottak, rendőri erőszak nem fenyegetett senkit se; vagy talán ép azért nem csábított bennünket ez arra, hogy a márciusi hős napfényben egy negyedórás gyalogutat tegyünk?

„Beirva, az arcrodókba, csontok közé, mik széthulltak...“ A költő szava szerint, most tanulhattunk volna. A kiásott csontok talán megtaníthattak volna arra, hogy a népszabadság védelmében olyan erők legyünk, mint ők. És mennyi

Összevissza.

Írta: Ádám Éva.

— Jó estét! Nem vagyok ugyan Horkayné, de azt hiszem, nekem is szabad kibeszélnem, ami fáj, ha nem is vagyok olyan szerelmes, mint őnagysága. Hiába! Nem mindenkinnek Herzegh a keresztapja! No meg nem is vagyok asszony s így keserveim is más irányúak. De azért nem kisebbek. Sőt!

Hogy mondjam hát!? Mi az ördögöt mondjak? Tudom is én mi bajom! Hát unom a világot. Ez csak elég ok! Dolgozzam? Seperjek, port löröljek, rántást kavarkak? No, mert ez a mai urilasszony „dolga“ az urileányé is. Hát kérem, engem az ilyen apró-cseprő „dolgok“ bosszantanak.

Mintha beteg legyek mászkálnának rajtam. Brr! Az utálatos. Eppen mint némely ember. Férfi is van ilyen. Fáradtak, unottak, szédülnek, ásítnak, izetlenkednek, tolakodnak, szemtelenkednek. Utálják az asszonyt és szármalasan mosolyogják le a leányt.

Hogy miért? En istenem! Hát csak éppen azért, mert leány a szerencsétlen.

Mert fogalma sincs arról az életéről, mitől a férfi megundorodott.

Hahaha! De okosakat beszélek! Szeretném tudni: igazam van-e? Igen, igen... beteg legyek... Utálatosak. Tudják milyen férfit szeretnék? Hm! Hát olyan erős legyen, mint egy oroszlán. De ne hősködjön, ne lármázzon. Hol is laknak az oroszlánok? Valamelyik sivatagban. Szeretnék oda menni. Az ember lelke megtelik ilyen banális képekkel, mint aminőket lát maga körül. Lesüllyed az ember a környezethez. Athasonul. Utál egy környezetet, fázik tőle, irtózik és megveti, mert nincs semmi emelkedettség abban. Mulik az idő. Eszre se vette mikor, de megszokta a hétköznapi életet s már nem botránkozik meg a környezetén. Hát ez lelkizüllés. Métély. Egy könyv is van Métély című. Vajjon azoknak az iránydaraboknak van-e létjoga? Az önálló, biztos ítélet a világról, a logikus következményekről, a természetszerű fejleményekről, mindez vele születik az erősebb egyéniséggel. A kiből hiányzik a józan látás, előkelet nyugalom és ismeret, azt az irányregények csak megsebzik, nem gyógyítják. Fölverik lemeretlen tudatlanságát, de ki nem oktatják. Ismét okosakat beszélek? Hahaha! Jaj de

kacagok! Higgyek el, remekül lehet mutatni egyedül. Csak érteni kell a módját. Lám: nekem ez a halványan égő petroleum lámpa igazi jó barátom. Persze! Ez beszédes és néma. Fényes és meleg. Tiszta és veszedelmes. Halálos és igénytelen. Minden tud lenni. Nézem a lángját... egyedül... egyedül. Persze, hogy egyedül. Kivel nézném? Bolond kis lámpa. Olyan édes, bájos, finom meséket suttog nekem.

— Nézd... meleg az élet... A szeretet: az Isten ő maga. Aki szeret: az Istené lesz. Az ember lelke csak nő, nő, melegszik. fénylik és átfogja a világot. A szeretet arra való, hogy leszálljon az undorító fekélyekhez is; a romlás gőzéhez is, a sötétségben bujkáló szörnyekhez is. Ne a palotákat keresse. De állítsa meg azt a nagy kendőbe burkolt szegény asszonyt, aki gyermekét ölben tartva siet haza. Adjatok egy krajcárt neki. Adjatok egy jó szót, finomat, meleget... A szeretet fogalma valami megmérhetetlen. Az utcán szemembe vágja a szél a porszemet és az én lelkemben egy érzélem hullámozást okoz. A por... a por... és a föld. Be szép! Ki érezte a tavaszi szántott, friss fekete föld nedves, gőzölgő illatát? Megrészegül a lélek töie.

mindent elmondhattak volna nekünk azok a száraz, porlandó csontdarabok!

Nehéz olyankor szemrehányást tenni, amikor olyan nagyon sokan részesei a hibának. Legfőleg azt lehetne vitatni, hogy ki jobban hibás. Azok, akik ott voltak, de nem hívták a többieket, vagy azok, akik ott se voltak? Csak az igazság megörökítése végett s a jövő idők emlékeztetésére akartuk feljegyezni, hogy ma, 1906. március 29-én, az új abszolutizmus első évében s a hazafias ellenállás dicsőséges napjaiban néhány hatósági hivatalos személynek, az agg honvédeknek, vagy egy tucat kabátos embernek és egy csomó külvárosi asszonynak jelenlétében tettük újra sirba a magyar Golgotha hazafias városában Ormay, Lenkey és Vécsey gróf vértanuk megmaradt hamvait. Requiescant in pace!

(<)

A Margitszigetet bérbeadták.

(József főherceg „legszerencsétlenebb“ birtoka.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 29.

Amit eddig csak egy-két szófukar és homályos kommuniké közölt a közönséggel, azt most, mint befejezett tényt jelenthetjük: József főherceg a Margitsziget egész berendezését huzé esztendőre bérbeadta egy vállalkozónak. A vállalkozó Szabó Károly dr., az István uti szanatórium orvos, aki már igazgatója is a sziget ügyeit és vezeti az átalakítási munkálatokat, a melyek nemsekára alaposan meg fogják változtatni a pesti tündérváros képét.

A Margitsziget ezzel körülbelül megszűnik kirándulóhelylyé lenni s lassanként fel fogja venni egy nagyszabású világfürdő jellegét. A sziget bérbeadása körül többféle legenda keletkezett, többek közt egy olyan is, amely ezt összefüggésbe hozta a Klotild főhercegnőt ért nagy anyagi veszteségekkel. Ennek azonban semmi köze a Margitsziget ügyéhez. Ez a szegény Margitsziget a legszerencsétlenebb birtoka volt mindig a főhercegi családnak. Esztendőnkön keresztül még a fentartásának a költségeit sem fedezte s a boldogult József főherceg hosszú éveken át állandóan és alaposan ráfizetett az ő drága paradicsomára, aminek azonkívül még az a baja is volt, hogy rengeteg értéket képviselvé, nem akadt rá olyan vevő, aki-

nek odaadták volna. Játékbarlang konzorciumok szívesen adtak volna érte néhány évvel ezelőtt 9—11 milliót, de azoknak nem akarták odaadni. A hid azután segített valamit a sziget finanszírozásában. Különösen a hallatlanul drága vasárnap belépődíjak hoztak csinos jövedelmet, mely némely erősebb napon 5—6000 koronára emelkedett. Így aztán tengődött valahogy a sziget, a kertészet is föllendült az utóbbi időben, mióta különösen a Balkánra nagyban szállít virágot és gyümölcsfát, de a tulajdonképpeni vállalkozás: a fürdő és a két szálló nagyon gyengén eresztett. A fürdő ősdi volt, a szállókban végre ki is tört a tifusz, sok vétkes gondatlanságnak és tisztátalanságnak ártatlanokat ért büntetése és ezzel aztán a tavalyi szezon végén a sziget mint fürdő- és nyaralóhely végleg lejárt a magától. A szállókból sorra megszöktek a vendégek és aztán már hiába volt minden utólagos tisztálkodás, senkinek se volt kedve ezen a szomorú helyen üldülni.

A legokosabb volt tehát, amit a főherceg jószágigazgatósága tehetett, hogy bérbeadta az egész berendezést egy szakembernek, aki félmilliónál többet kerülő befektetéseket tesz a szigetre és aki át fogja adni igazi rendeltetésének. A szállókat most már teljesen átalakították, kitisztították, teljesen újra burkolozták és padlózták. A felsőszigeten új dunai kávéházat nyitottak az Újpest felé néző parton épült nagy teraszon.

A régi lóvasút — az utolsó mohikán e nemből Budapesten — már el is tűnt. A síneket kiépítették egészen a hid feljárójáig és már e hónap tizenötödiktől kezdve motoros villamoskocsik fognak járni a szigeten.

A sziget vízvezetékét, mely a tifusznak egyik okozója volt, teljesen újjáépítették. Berendezkedtek a téli fürdőszezonra is, új gyógyintézetet és gyógyfürdőt rendeztek be, s azt is tervezték, hogy ha sikerül a téli szezonra közönséget kapni, a nagy fürdőpaltát a szállókkal fedett folyosóval kötik össze.

A régi felügyelőség, mely a sziget ügyeit eddig igazgatta, megmaradt, de csak a parkot, a kertészetet meg a hidjövendelmet kezeli. A szállók, fürdők, vendéglők és kávéházak az új igazgatóság kezében vannak. Az egész új berendezés április második felében nyílik meg a publikum számára.

Aradmegye és az arató-sztrájk.

Nem fenyeget bérharc.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 29.

Féltő aggodással és lázas izgalommal fogadja az egész ország gazdaközönsége azokat a vészjósló híreket, amelyek a mezei munkásoknak és cselédeknek itt-ott már jelentkező bérharcairól számolnak be. Aggodással és izgalommal azért, mert hetek, sőt hónapok óta ijesztő rémképek tünedeznek föl arról az országos csapásról, az általános arató sztrájkokról, amely pusztulással fenyegeti a gazdák tőkéjének, hosszú, verejtékes munkájának gyümölcsét és egész évi megélhetésük eszközeit. Növeli ennek a beláthatatlan következményekkel járó veszedelemnek a nagyságát, hogy — ha egyszer megindult, — föltartóztatlanul terjed nagy birtokról kis birtokra mindaddig, amíg csak az egész országban kaszát-kapát forgató munkásokra és gazdasági cselédekre talál.

Azok az aggodalmat keltő hírek, melyek az ország több részében, de különösen a délvidéki megyékben kiütött nagyarányú bérharcokat jelentik, érthető megdöbbenést keltettek Aradvármegye gazdaközönségénél is, mely természetesen a legnagyobb figyelemmel kíséri a mezei munkásoknak az ország különböző részeiben föllépő bérmozgalmaikat. Ezek a körülmények arra indítottak bennünket, hogy Aradmegye mezőgazdasági viszonyainak egyik alapos ismerőjétől, Vásárhelyi József vármegyei gazdasági egyesületi elnöktől fölvilágosítást kérjünk az aradmegyei mezei munkás-viszonyokról és arról az általános érdeklődő, aktuális kérdéstről, hogy a vármegye területén fenyeget-e a mezei munkások bérharc?

Vásárhelyi József munkatársunk kérdéseire a következőkben válaszolt:

— Aradmegyében gazdasági munkások és cselédek bérharcának semmi nyoma nincs. Mindenütt zavartalanul folynak a mezei munkák és még csak az elégtelenség jelei sem láthatók. Ez azonban nem menti föl gazdaközönségünket azon kötelezettségtől, hogy

Részség! Eszembe jut egy ember. Férfi az is. Ivott, ivott. Néztem, figyeltem. Lánylelkemmel is, emberi lelkemmel is. A szeme fölcsillant. Kedves volt. Aztán beszédessé lett. Friss, úde, ötletes, kellemes volt a beszéd. Eddig a fókig határozottan érdekes a férfi. Ha férjhez mennék, olykor elküldeném az uramat, hadd frissüljön egy küssé. No igen: Figyelem az emberemet. Nemsokára villogott a szeme és értelmetlen, zagyva lett a beszéde. Végül elvesztette minden figyelemzettségét.

Irtózatos! Egy intelligens lélek, amelyik nem tud önmagáról. Kötelkedő, paraszt, durva, bántó, sértő, utálatos lesz. Szégyen! Óros, derék, ügyes ember, akit ilyen állapotban az asztal mellé leélni láttam. Egyszerre megfáztam. El hiába j zanodott ki, az én lelkem sohase fedte el ezt a lealázó szánalmas képet. Csunya. Hossz! Menjete, menjete...

Az én kis lámpám, kedves, néma, meghitt barátom. Szó sincs róla, hogy férfi és nő közt barátság létezzék. Valami melegség, valami féltékenység, tán száradó erdei széna, — tán május f-hár virágzás illata lopja be magát a barátságba. Meleg értelmében veszem a szót. De akik tán együtt verekedtek, játszadoztak a gyermekkorban, ott valami kedves pajtás-

kodó, cimbora szellem köti össze a férfit és a nőt az életben is. Ez világosabb, hogysen el ne üzné a szerelem misticizmusát. De ha érett, művelt, nagy és széleslátókörű férfi és nő lélek talál egymásra, ott merő hazugság a barátság. Szerelem lesz abból, csak tessék bátran nevére nevezni! És pedig annál hamarabb lesz szerelem, minél nagyobb ismeretlenségből hozta össze őket a véletlen.

Azt mondtam az előbb, hogy unom a világot. Azért vagyok asszonyaép, hogy változtassam a kijelentéseimet. Dehogys unom a világot! Ilyen komédiákat sehol se mutogatnak drága pénzben. Igaz, hogy azt ugyse nézhetném meg. Mert soha sincs pénzem, nem is volt, nem is lesz, nem is kell! Utálok a gazdagságot. Annak nincs poézisa. Ott nincs vágy, ami elérhetetlen. Ott nincs őszinte szív, mely értünk dobbanjon. Ott nincs lélek, a melyik kacagjon. A gazdag ember önző. Félti amit gyűjtött. Kéti az anyag testét-lelkét. Mindig azon töri az esztét, mivel tehetné kényelmesebbé az életét. Azt hiszi, mert pénze van, joga is van mászt lekicsinyelni? Juj, de számárság! Aztán ne mérgeledjék az ember!

No nem... nem. Ismerek egy embert. Nagyon gazdag, nagyon előkeid. És én minde-

nek fölött szeretem őt, mert szíveben az Isten lakik s a szeretet, a jószág. Mindig könyvet törül, forró, égetőt, hideget, kinosat. Ennek él. Csak véletlenül, születésétől fogva nagy ur, a lelke postalélek. Ha egyszer a pénz önzését látnám tetteiben s nem a szíve nemességét: őt is megvetném.

Késő van. Tessék lefeküdni mindenkinek. A férfi ilyenkor ne induljon lumpszóra, kalandokra, — ha felesége van. Ha nincs: akkor se, azt úgy se talál most. Az asszony menjen haza a zsuroól, a gyermekeket ne hagyja cselédre.

En pedig halgassak már? Na fecsegjek? Kérem ez csevegés volt és nem fecsegés. Pedig még szeretnék egyet mást kérdezni, amiket sehogyse ér fel az eszem. Pld. Miért köteledik, ellenségeskedik a magyar, a magyarral? Miért lármáz az legjobban, aki legkevesebbet tud? Miért öltözik legelegánsabban az az asszony, akinek legkevesebb a pénze? Miért nem boldogul sehol az, aki csak becsületes és egyéb semmi? A divatlapok miért irnak mindig olyan toilletekről és háztartásról, amilyet a szegény magyar társadalom csak majmolni tud és külső látszatban fenntartani, anélkül, hogy az anyagi javakkal is rendelkezni hozzá. Hiszen ez adja meg a nagyur vidám fesztelenségét, ahol pazarul csilloghat a szellemesség.

munkásai ügyének a legnagyobb figyelmet szentelje és elhárítsa azokat az ütköző pontokat, amelyek bérmozgalmak kitörésére adhatnak okot. Ezekkel a bérharcokkal úgy vagyunk, hogy váratlanul, meglepetésszerűen lépnek föl és sokkal nehezebb azokat elsimitani, mint okos, megfelelő eszközök igénybevételével a veszedelemnek elejét venni.

Aradmegyében sokkal kedvezőbb a gazdasági cselédék és munkások keresete, mint sok másuttan termelő vidéken. Míg például a Dunántul megyékben a cseléd évi átlag-bére negyven korona, addig Aradmegyében nyolcvan és száz korona az átlag. Ugyanígy vagyunk az aratási munkabérekkel is és ez magyarázza meg azt, hogy nálunk közvetlenül nem fenyeget a mezőgazdasági bérharc.

Ímértelen kifejtettem és most is hangsúlyozom, hogy a magyar államnak és a társadalomnak kötelessége komolyan hozzájárulni azoknak az intézkedéseknek a megtételére, amelyek hivatva vannak a kisgazdák és a mező munkások osztályán segíteni és tagadhatatlanul súlyos bajokat megelőzni orvosolni. Egészséges szociálpolitika, a kereseti viszonyok javítása és az elviselhetetlen terheknek leemelése ezeknek az osztályoknak vállairól, ezáltal, ha nem is egyszerre, de lassanként meg fognak szünni azok a panaszok, amelyeknek jó részét most kétségtelenül joggal hangoztatnak. Hogy mennyire indokolt egyik-másik sérelmük, annak illusztrálására fölhozom, hogy már egy négyszáz négyszögöldnyi földdel bíró gazda 30-35 korona évi közadót fizet, holott egész évi jövedelme nem több négyszáz koronánál. Ebből aztán nemcsak meg kell élnie, ruházkodni, gyermekeket nevelni, hanem mindenféle hivatalos és nem hivatalos személyeknek jogosulatlan követelődéseit is kielégíteni.

A gazdasági cselédpénztár mitsem segített a munkásokon, egyrészt mert roppant nehézkes testület, másrészt mert teljesen elhibázott rendelkezéseket tartalmaz. Hogy csak egyet említsek, fölhozom a munkás-baleseteket, melyeket a kártérítés: összeg elvesztésének terhe alatt huszonnégy óra alatt kell a hatóságnak bejelenteni, holott az erre jogosult gazda sokszor csak harmadnap értesülhet a balesetről. Ez a törvény egyformán terhet ró a gazdára és a munkásra, anélkül, hogy egyikén is segítene. Ha az állam

Ha tudnak kérem, feleljenek ezekre, mert én olyan kíváncsi természetű vagyok, hogy bele is pusztulok, ha ki nem elégítenek.

Továbbá azt is szeretném tudni: miért szeret engem az, aki szeret? Miért alszik minden, de minden? Vontatott, fáradt minden. Pedig én repülni, kacagni szeretnék. Olyan szép ez az élet. Csak szeretni kell tudni a szegénységet, a nyomort, a furcsaságokat, a szeretetet, az embereket és mindenekfölött az Istent. Na, de nem úgy, hogy egyik ember legyen kath., a másik ref., zsidó, unitárius, nazareus, meg több efféle. En ezt nem értem. De furcsa! Mi lenne, ha lelke benső sugallatát valianá mindenki a hitének? Az erdőket, a virágzó fákat szeresse mindenki. Az szép. Nem tudom az okos embert szeretem-e jobban, vagy az erdőt?

Mindent szeretek! Az életet, az álmokat, a könyveket, a kacagást, az írást, az olvasást, csak a száraz, édes süteményeket nem és a számárságot. Még ez is kedves. De a kicsinyesség és a sablón, az megöl! Aki megért engem, az velem sir és kacag. Aki nem ért: hagyjon nekem békét! Na most álmos vagyok. Jó éjszakát.

a cselédpénztár rendelkezésére bocsátott összeget a gazdasági egyesületeknek engedte volna át, ezek a munkásokra nézve sokkal hasznosabban kezelhették és gyümölcsözteshették volna a pénzt. De hát Magyarországon még egyre centralizálnak és azt hiszik, hogy segítenek a létező bajokon, ha egy csomó embert jó fizetésű állásokban helyeznek el.

Ami az agrárszociális igazgatók és bujtatók aknamunkáját illeti, azt hiszem, hogy a jövőben már ettől sem igen kell tartani. A munkások már rájönnek arra, hogy ezek az igazgatók nem segítenek a nép helyzetén, hanem csak szónokolnak, beszédek a munkásoktól a fejenkénti tíz filléreket és azután odább állanak. A másfél év előtti gazdasági sztrájk után, amikor leglámásabb munkásaink nem kaptak a gazdától szerződést, meggyőződött a nép, hogy okkal-móddal kell a bajainak orvoslását kívánni, mert a sztrájk, melyre az igazgatók rábeszélésére határozta magát, nem a célravezető eszköz.

Kötelessége a gazdaközönségnek cselédjei és munkásai sorsával törődni és mihelyt a mező munkáknál való elfoglaltságunk megengedi, az aradvármegyei gazdasági egyesület dolgozni is fog olyan elaboratumon, amely a kérdésnek megnyugtató megoldását keresi.

A csábító büntetése.

(Aki öngyilkosságba kergette az ideálját.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 29.

Szenzációs szerelmi dráma epilógusa játszódott le tegnap a debreceni kir. törvényszék előtt. Ifj. Varga Lajos joghallgató, egy előkelő debreceni család sarja, hevesen udvarolt egy bájos urilánynak, Steiner Boriskának, aki Steiner György debreceni gyógyszerész egyetlen gyermeke volt. A leány rendkívül bájos volt és mindössze tizenhat éves, az ifjú huszonhárom. Az udvari kétségbeesetten vallotta meg az ideáljának, hogy nem lehetnek egymáséi, mire közösen elhatározták, hogy öngyilkosságot követnek el. Varga Lajos, a gavalléroskodó vidéki jopászok típusa, előbb azonban elcsábította a szerencsétlen leányt, aki végre is hajtotta magán a halálos ítéletet. A csábító pedig vígan élt tovább.

A kir. ügyészség öngyilkosságra való felbujtás miatt indította meg Varga ellen a bűnügyi eljárást. A vádtanács elrendelte a vádlott vizsgálati fogságba való helyezését.

Tegnap ítékezett ebben a bűnügyben a debreceni törvényszék, Oláh Miklós dr. elnökelete alatt.

Varga Lajos szuronyos börtönről kíséretében jelent meg a tárgyaláson. Elegáns fekete császár-kabát volt rajta, a haja gondosan ketté választva és simára fésülve. Az általános kérdésekre tompa hangon válaszolt, nagyon meg volt törve.

Az általános kérdésekből kitűnt, hogy Varga a budapesti egyetem hallgatója, a 39. gyalogezredből elbocsátották és egy ízben párvialdi védségéért 8 napl államfogházra ítélték. Az elnök azután a vádat ismertette, hogy az ügyészség ellene öngyilkosságra való felbujtás, vagyis emberélet elleni vétség miatt emelt vádat. Varga Lajos töredezett hangon válaszolt az elnök minden kérdésére. Mikor a lényegesebb dolgokra került a sor, Kövessy Kálmán dr. védő indítványára az elnök zárt tárgyalást rendelt el. Csak a védő, Steiner Boriska és Varga Lajos apja voltak a tanács tagjai és az ügyészen kívül a teremben.

Délután hirdette ki az elnök az ítéletet, mely szerint a törvényszék Varga Lajost öngyilkosságra való felbujtás miatt öngyilkosságra és 10 korona pénzbüntetésre ítélte.

Az ítélet ellen Varga Lajos felebbezést jelentett be. A törvényszék az ítélet jogokra emelkedéséig Vargát szabadlábra helyezte.

Meggyilkolt borbély.

(A Marosba dobott holttest.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 29.

Allg örvendhettünk rövid ideig azon a tényen, hogy az aradmegyei bűnesetek statisztikája néhány hélig visszaesést mutatott: a legutóbbi napok ismét sűrűn tárták elénk az élet és vagyonbiztonság azon feneketlenül sötét képét, amely a megyének ma holnap már szomorú nevezetességévé válik. A mai nap is meghozta a maga ilyenmü híreit.

Mondorlaci tudósítónk jelenti, hogy ott a napokban egy a Maros partjára kivetett holttestet talált az éppen arra járkáló mezőőr. Az esetet bejelentették az előjáróságnak. Csakhamar sikerült is kideríteni, hogy a holttest Vormittag András borbélyyal azonos. Mintán a hullán külső erőszak nyomai nem látszottak, eltemették Vormittagot abban a hitben, hogy öngyilkosságot követett el.

A temetést követő napon azonban megjelent a mondorlaci előjáróságnál Vormittag Andrásné és előadván, hogy férje távozása előtt 100 koronát vett magához s hogy ezenkívül egy ezüst óra és ezüstlánc is volt nála: a pénznek, mint az értéktárgyaknak. Az előjáróság azonban nem teheletnek eleget, mivel Vormittagnál sem találtak.

Mintán ez a tény valószínűvé tesz szerencsétlen ember bűnténynek esett s hogy gyilkosa ki is rabolta, Vormittag kérte, hogy a nyomozást ily irányban meg. Ez meg is történt. Az esetről tettek az aradi kir. ügyészségnek is, amely a halott nevének kérelmére elrendelte a holttest exhumálását annak megállapítása céljából, hogy mily módon gyilkolták meg a borbélyt. Az exhumálást holnap fogantatosítják.

A hazajáró lélek.

(Exhumálás Ópécskán.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 29.

Tegnap számunkban megemlékeztünk arról, hogy az ópécskai hatóság az aradi ügyészség utasítására, a napokban elhunyt Kepecsán Trailla földművesnek holttestét exhumálni fogja, mert gyanu merült fel arra nézve, hogy az allg tizenkilenc éves fiatalember bűnténynek esett áldozatul. Mint ópécskai tudósítónk jelenti, az exhumálás a mai napon megtörtént. Az eset részleteiről alábbi tudósításunk szól:

Kepecsán Trailla tizenkilenc éves ópécskai földműves e hó 23-án Ópécskán elhalálozott. Csáklán Miklós dr. községi orvos és halottkém a hivatalos vizsgálat alkalmával megállapította, hogy Kepecsán rendes körülmények között halt meg. Kepecsán Traillát e hó 24-én temették el. Temetése utáni napon az ópécskai csendőrséghez névtelen feljelentés érkezett, hogy Kepecsán Trailla gyilkosságnak esett áldozatául. Máthé Károly csendőrmester betérjesztette a névtelen levelet az aradi ügyészséghez, amely elrendelte a vizsgálat megindítását és Kepecsán Trailla holttestének exhumálását.

A vizsgálat vezetésével megbízott pécskai járásbírósg nevében *Moldoványi Odón* aljárásbíró, *Borsos Béla* dr. aradi és *Villányi Izidor* dr. pécskai járásorvosokkal ma délután ejtette meg a holttestet kiemelték a kórsóból és levetkőztették. A bizottság alapján szemügyre vévén a holttestet, ennek jobb-melőlén *egy tizenöt centiméter hosszú drótszeget* talált, amely átszurta a májat.

Ilyképen valószínűnek látszott, hogy Kepecsán gyilkosságnak esett áldozatul. A boncolás alkalmával azonban kitűnt, hogy a drótszeg már csak a halál beállta után került a holttestbe. Minthogy az orvosok más rendelkezéseket nem találtak, megállapították, hogy Kepecsán, aki egyébként már évek óta tüdőbajban szenvedett, *természetes halállal* mult ki.

A csendőrség még a délután folyamán kiderítette, hogy a drótszeget *Kepecsán Mitáné* az elhunyt mostoha anyja és egy *Argyelán Jevermné* nevű asszony szurták be a holttestbe. Az asszonyok *Moldoványi* aljárásbíró előtt azt vallották, hogy ezt azért tették, *nehogy az elhunyt lelke hazajárjon*. A vizsgálat eredményéről a pécskai járásbírósg holnap értesíti az aradi ügyészséget.

A szegedi Ubryk Borbála.

(Aki az anyját élve eltemeti.)

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesítése. —

Arad, március 29.

A szegedi rendőrség most rejtelmes bűnpörben indította meg a nyomozást, mert úgy látszik, mintha országra szóló gasság történt volna várcsészben. A rendőrségnek domására adta, hogy az *Üstökös utca* alatt egy özvegy asszony fölháborította elbánásban részesíti kilencvenesztendő édesanyját, akit csaknem halmozott már.

Ugyben vizsgálatot indítottak, de véletlenül igen rejtelmessé vált az eset, kijelentett asszony időközben értesült zászról és olyan intézkedéseket tett, hogy elhárítsa magáról a rendőrség gyanúját.

A különös ügyről ezt a tudósítást kaptuk: Tegnap délelőtt egy szegedi tisztviselő jelentést tett *Koczor János* h. főkapitánynál, hogy az *Üstökös-utca* 11. számú ház pincelakásában özvegy *Bezdán Ferencné*, egy iparos törvénytelen felesége hónapok óta elzárva tartja az anyját, született *Baksi Máriát*, aki most 98 éves. A helyettes főkapitány intézkedésére ma délután 3 órakor kiment *Cserey Zsigmond* dr. kerületi orvos és a rókusai rendőrsparancsnok, *Német János*.

A hatósági szemlét megelőzően azonban megtudta az esetet két szegedi hírlapíró és ma délelőtt kiment az *Üstökös-utca* 11. számú házhoz. Hogy mit találtak ott, azt a következőkben adták elő a helyettes főkapitánynak:

Az 50—60 éves özvegy *Bezdán Ferencné* fölig pincehelyiségben lakik. A konyhában találtak és megkérdezték tőle, otthon van-e az édesanyja. *Bezdánné* rendkívül meglepődött és habozás után kijelentette, hogy nincs otthon az anyja. Ekkor a konyhától balra eső helyiségből jajgatás hallatszott.

— Én pedig biztosan tudom, — mondta az egyik újságíró — hogy az anyja ebben a kamrában van.

És azzal benyitottak a kamrába, amely inkább barlanghoz hasonlított. Két méter hosszú, egy méter széles lehetett a helyiség, amely magán hordozta a piszok, a rondaság és a gondozatlanság minden jelét. A szobát ugyszólván teljesen behálózták a pókok. A tenyérynél kis ablaknyíláson a szél süvített be.

És a millióben a lehető legpiszkosabb rongyok között, ujjnyi soványra fogyva egy bűzös, nedves vackon feküdt a házu tulajdonosnőjének, özvegy *Bezdán Ferencnének* az anyja, *Baksi Mária*.

— Mióta van ebben a barlangban? — kérdezték tőle.

— Már hónapok óta, — mondta az öreg nő és jsgatni kezdett.

Azután elpanaszolta, hogy éheznek és fáznak. Szeretne kimenni a barlangból, de nem engedni a leánya és az, akivel özvegy *Bezdánné* együtt él.

— Miért nem engedik?

— Mert ha a kórházba, vagy a menházba megyek, akkor pénzükbe kerül.

— Hány éves maga?

— Azt mondják, hogy 98 vagyok, de én tudom, hogy már 108 is elmúltam. Amikor 100 esztendő voltam, még nagyon eleven életem voltam, friss voltam.

A szegény öreg teremtés még többet is akart beszélni, de a leánya szigorúan rátekinített s erre nyomban sihalgatott.

A betegség és a bacillus förtelmes tanyájáról a két hírlapíró fölment a ház emeleti lakására, ahol kijelentették, hogy az öreg asszonyt már hónapok óta nem látták az udvarban, ami megerősítheti azt a gyanút, hogy a szegény asszonyt tényleg elzárva tartották.

A szomszédos 13. számú ház lakói közül többen kijelentették, hogy az öregasszonyt gyakran hallották sikoltozni és segítségért kiáltani.

A késő délutáni órákban megjelent *Cserey Zsigmond* dr. is a helyettes főkapitány előtt és beszámolt vizsgálata eredményéről. Azt mondja, hogy amikor az őrsparancsnokkal délután 3 órakor *Bezdáné* lakásán megjelent, a szobán lévő öregasszonyt a konyhában találta. Tiszta ruha volt rajta. A felső testét megvizsgálta, de ütési nyomokat nem talált rajta. Egy kamrában is bement, amelyet szintén jól megtekintett és kijelentette, hogy abban embernek nem szabad lakni. Özvegy *Bezdánné* azt mondta, hogy abban egy inas szokott aludni. Az őrsparancsnok úgy nyilatkozott a helyettes főkapitány előtt, hogy reá olyan benyomást tettek a lakásban észlelt jelenségek, mintha ő előttük már járt volna ott valaki és a látogatás után nyomban nagytaksaritást csinált *Bezdánné*. Az őrsparancsnok megfigyelését megerősíti a két hírlapíró, akik még azt is kijelentették, hogy az ősz asszony kezén vastag piszokréteg volt s amikor ők távozóban voltak, *Bezdánné* már akkor kezdte kiemelni az anyját rongyokkal megrakott vackából.

A homályos bűnügyben tovább nyomoz a rendőrség, mert ha tény az, hogy az öreg nőt bezárva tartották, úgy személyes szabadság megsértése miatt vonhatják felelőségre a tetteseket.

Zsúr-témák.

★

A női szépség titka.

Hogy a nő a legszebb éveit tullepte, ha huszoneötödik évét betöltötte és hogy már harminc éves korában *passée*, — ezt okos ember nem hagyhatja helyben. Szépnek kellene maradnia ötven éves koráig, sőt azon túl is! Zenijét többnyire harmincöt-nyolcvan éves korában éri el. A görög *Helena* negyven éves volt, mikor minden szívet lángba borított. *Aspia* harminchat midón *Perikles*hez ment feleségül. *Kleopatra* harminc negyvenen túl volt, midón *Antonius*sal először találkozott. Egy nő igazi virágjában 26 és negyven év közt van. Nevetséges tehát, ha előbb tartja magát „*passée*”-nek.

Megelégedettség és jókedv maradnak mindig a

legjobb eszközök arra, hogy ifjuságukat sokáig megőrizzék, többet ér minden recepnél, amit már feltaláltak és felelnek találni. Bármilyen legszebb nő is gyorsan öregszik és — bocsánat — megsavanyodik, ha derűtlensége hiányzik, viszont egy vidám szívnek tulajdonosnéje fiatal marad. Minden nőnek tanulmányoznia kellene a szépség titkait, de a valódi szépséget, amelyet nem fűzéssel, kendőzéssel, rizsporral vagy toalett-vizekkel gondol elérhetőnek!

A valódi szépség egyszerű életmódon alapszik. Mértékletesség, tisztaság és mozgás erőteljes testet fejleszt és a vonások szabályossága, vagy tökéletes művészi szépség majdnem rutiná válhatik — tisztátalan bőr által Szépség rojik a mozgásnak kecsességében és élőkességében. A természetben, az emésztésben, a szinben, gondolkodásmódban és ezért minden nő sokban járulhat hozzá, hogy ezt a szépséget eméjje. Egyáltalában nem hamis hiúság a tütröt is gyakran tanácsadóul venni, de arra kell törekedni, hogy az ember kitalálja kellő pártatlansággal mi a hibája, hogy arról a lehetőség szerint letegyen.

Ha a bosszúság, vagy gond a rózsákat az arcra száműzi, akkor az ember ne vegyen kenőcsöt, hogy azokat ápolja, mert ezeket még a gy korlátlan szem is felismeri s így célját nem érte el. A tenyérral való dörzsöléssel s a puha vízben való mozdással gyakran ellehet üzni az arc sápadtságát. Kerüld a kicsiny dolgokon való izgatódást és haragot, a tuhangosan és mértéken felüli nevetést, vagy a folytonos mosolygást.

Természetesen egészség szükséges mindennek előtt a valódi szépséghez! Szin, teltség, a bőr simasága: csaknem kizárólag ezektől van függővé téve. És ha a teltséghez hiányzik a rugékonyság és a szin, ez bizonyítéka annak, hogy az idegek és a táplálkozási szisztéma nincs rendben. A táplálék legyen egyszerű, borsosított levelek, ragout-k, vadpástétomok és fűszerek, sok vaj, vagy zsír árt az egészségnek és nem előnyös a teint nek (arcbőr). Egy nő, aki a dusan megrakott asztalt nagyon is szereti, 30 éves kora előtt — bocsánat — pelyhüdtté válik és rossz arcszint nyer.

A legingerlőbb és legvonzóbb szépség a nőnél az arckifejezésekben rejlik. Minden alacsony érzelmet és szenvedélyt, irigységet, gyűlöletet és haragot le kell tehát küzdeni, hogy a kifejezés jó és egyuttal széppé váljék. Így lesz a nő szép, gyöngéd és a folytonos érdeklődés középpontja.

Az elrejtett gyermek.

(Mi történt a paplan alatt?)

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesítése. —

Arad, március 29.

Egy csanádmegeyel menyecske ma irulva-irulva állott a szegedi büntető törvényszék előtt, mert olyan cselekedettel volt vádolva, amilyenről a fiatal nők általában szemlesütve szoktak beszélni.

Történt ugyanis, hogy *Baksei József Kovács* hárai vasuti ór 1905. év január végén feleségül vett egy kétgyeházai fiatal leányzót, akivel mult év január elején jegyezte el magát. A menyasszony roppantul sietette a lakadalmat, amit a vőlegény a nagy szerelem kétségtelen jelének tekintett. A lakzi január végén le is zajlott és az ifju pár boldognak érezte magát egészen április elejéig.

Akkor az új menyecske kijelentette, hogy szédül és le kell feküdnie. Ágynak esett és — mint ő mondja — nagy szenvedéseket állott ki.

— Mi bajod, fiam? — tudakolta a gyöngéd vasuti bakter.

— A fejem fáj, de azért elhivathatód a szülésznőt is.

Eljött a bábaasszony és három napig ki se mozdult. De három napig *Baksné* se mert a paplan alól előbujni. A keze folytonosan a ta-

karó alatt volt és állandóan rejtegetett valamit. Végre a szülésznő is megunt a sok huzavonát és egy gyors mozdulattal lerántotta a paplant. A férj ekkor elbámult, mert a felesége mellett egy ökölnyi gyermek feküdt holtan. A szegény menyecske ugyanis röstelte megmondani a férjének, hogy már lakzi előtt is megismerte az élet legkellemesebb oldalát.

Az eset tudomására jutott a hatóságnak is, amely megindította a nyomozást a menyecske ellen. A szegedi kir. ügyészség gondatlanságból eredő emberölés vétségével vádolta meg Baksainét, aki ma állott a törvényszék előtt. Az orvosok megállapították, hogy a kis baba élve született és a paplan alatt való tartózkodás következtében megfulladt.

A törvényszék bebizonyítva látta az anya gondatlanságát és Baksainét Balog Géza dr. védelme után 8 napi fogházra ítélte, amely nyomban jogerőre emelkedett.

Egy millió, amely ezreket sem ér.

(A Szelle csődtömeg árverése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 29

Megirtuk tegnapiótt, hogy a Szelle József csődtömegében található követeléseket jövő hó 14-ikén írásbeli ajánlat útján tartandó árverésen eladja a csődválasztmány. Megemlítettük ebben a közleményben azt is, hogy a követelések leltári becsértéke megközelíti az egy millió koronát. Ezen híradásunkra vonatkozólag most érdekes közlések kaptunk Kertész Miksa dr. csődtömeggondnoktól, akinek adataiból az tűnik ki, hogy ez a millió bizony még ezreket sem ér meg, — s ami a legkritikább eset, — a csődválasztmány attól fél, hogy valaki a nagy becsértéktől elvakítva olyan áron veszi meg a követeléseket, hogy azután szemrehányásokkal illetheti a csődválasztmányt.

A szóbanforgó követelések nagyrésze ugyanis a Sonnenfeld és Bing féle csődből való. Valamennyi olyan kétes, hogy azoknak perlését annak idején a csődválasztmány is megtiltotta Szellének, aki a csődtömeggondnok volt. Miután azonban Szelle ennek dacára is perelte a követeléseket, emiatt elmozdították a tömeggondnokságtól. Az így keletkezett pereskedésben azután egyezség jött létre Szelle és a csődválasztmány között. A Sonnenfeld és Bing féle követeléseket átruházták Szelle-re s így kerültek most az ő csődtömegének leltárába. Valamennyi követelés több, mint 15 esztendő.

Ami követelést most ezen kívül elérvereznek, az a Szelle ügyvédi irodájából származik s csupa hozzávetőlegesen kiírt tételekből áll. Ezeknek a valódisága is kétes, mert arról felvilágosítást csak Szelle adhatott volna. Alig hihető tehát, hogy a millió árverésből nagyobb összeg folynék be.

Szelle vagyona ingatlanokban, készpénzben és jó követelésekben állott. Az ingatlanokat azonban a nagystílű szédelgő még a csőd előtt megvételre árverésen nejével. Készpénz nem került a tömegbe, mert azzal ismeretlen helyen van most Szelle. A jó követeléseket pedig még a csőd előtt behajtotta, de szokása szerint a kifizetett váltókat és kötelezvényeket visszatartotta magánál s a csődtömeg kénytelen volt ezeket is perelni, ami csak fölösleges költségeket okozott. Szóval a hitelezők nem tulságosan nagy reményekkel nézhetnek a csődvágyon felosztása elé.

Szintársulatok helycseréje.

(Szegedről Aradra — Aradról Szegedre.)

Arad, március 29

Ismerettük a napokban a színházi felügyelőnek azt a tervét, hogy a szegedi szintársulat játszókat a nyáron két hónapig Aradon, amibe hajandó is belemenni Szendrey, ha viszont az aradi szintársulatot beeresztik két hónapig Szegedre. A Szeged és Vidéke e tervvel kapcsolatban ma a következő figyelemreméltó sorokat írja:

A négyesnek egyik legszebb figuráját akarja megjátszani két színigazgató: Makó Lajos és Szendrey Mihály. A tervük az, hogy mialatt a szegedi szintársulat az aradi nyári színházban vendégszerepelne, azalatt Szendrey Mihály aradi színészrel játszanának két hónapon át a szegedi színházban. A terv mindenestre figyelemreméltó és megvalósulása esetén föltétlenül érdekes színházi versengésre adna módot.

A gazdasági élet mal forrongása közepette minden kereskedelmi, ipari és kulturaközvetítő vállalatnak versenynyel kell megküzdenie. Az újságkiadók és könyvkiadók, akik szintazonképpen terjesztik a közművelődést, mint a színigazgatók, noha ehhez sem állami, sem városi támogatást nem kapnak, kétségtelenül erős és nagy versenyben állanak egymással. A színigazgató azonban egyedül van és mindenféle törvény, szabályrendelet, miniszteri intézkedés védelmezi az érdekeit. Az újságokra nincsen numerus klauzusz, de a színházakra nézvést föltétlenül a szabályt: egynél több egy városban — kivéve Budapestet — nem lehet. Ilyen módon a közönség föltétlenül esztendőnkön át ki van szolgáltatva egyetlen színigazgató izlésének, hajlamának, irodalmi és művészeti gondolkodásmódjának, szeszélyének, sőt éppen hóbortjának. A közönségre egyetlen szórakozási hely lévén — a versenynek kizárása folytán — a színház, az igazgató kénye-kedve szerint rendelkezhetik azon idő alatt, míg őt szerződése a színház teljhatalmu urává teszi, az irodalmi és művészeti izlés föltét. Ilyen módon történt meg, hogy egy igazgató — rossz viszonyban lévén Brody Sándorral — éveken át mellőzte annak darabjait, egy másik pedig különös előszeretettel viseltetvén Sardou iránt, a francia irodalomból kizárólag annak műveiből szolgált a közönségnek. Hiába irnak jó darabokat a belgák, a németek, a hollandok és a norvégek, ha a színház korlátlan urának más a meggyőződése, a közönségnek nincs módja ezekkel az alkotásokkal megismerkednie. Hasonlóképpen van ez a színészek szempontjából is. Tévedés azt hinni, hogy a sajtó, a közönség, vagy a közvélemény emel föl, avagy buktat meg színészeket. Dehogy. Az igazgató, ha neki úgy tetszik, jó szerepekkel „belejátssza” a rossz színészt is a közönség érdeklődésébe és mellőzéssel, neki nem való szerepekkel megbuktatja a tehetséget is.

Az igazgató teljhatalmu érzete természetes akkor, amidőn nincsen verseny. Az okozza, hogy a szintársulatokat az első esztendőben nem igen szereti — az előbbivel való összehasonlítás folytán — a közönség, de később egyre inkább megszokja, megszereti. Nem lévén mérték az összehasonlításhoz, a megszokottság irányítja az izlést. Ilyen körülmények között alakuinak ki a helyi nagy színészek, a helyi slágerok és a helyi sztárok.

A szegedi és aradi szintársulatok helycseréje volna az első színházverseny a vidéken. Nem az igazgatók, nem a színészek, hanem a közönség szempontjából lenne ez fontos. Nem

az itt a lényeg, hogy a derék Makó Lajos, avagy az elegáns Szendrey Mihály pénzesztár-cája telik-e meg jobban. Sőt az sem fontos hogy az ősszel egy darab ideig a bájos és műveltelekű Fenyéri Móríc helyett a nagyhaju Nyáray Antal lesz-e a Kass-kávéház törzsvendége, sőt még az sem nyom sokat a latban hogy Felhő Rózsi asszony helyett Zsigmondy Anna asszony tűnik föl a színházi láthatáron hanem igenis az a jelentős ebben a kérdésben, hogy a színészek, legkivált pedig a színigazgatók a versenyre ösztönöztetnek. Az a szintársulat, — a verseny érzete folytán — az idegenben tehetségének javával fog munkálkodni s amikor a helycseré után mindkét fél visszatér tűzhelyéhez és színházához, egyik sem követheti a kényelmes elhelyezkedés és a még kényelmesebb szerepnemtudás politikáját. A derék, bájos és rokonszenves színészhölgyeknek és uraknak dolgozniok kell, ami rájuk nézve esetleg kellemetlen lesz, de a közönségre nézve végre megadja Szegeden is, Aradon is annak a lehetőségét, hogy a színészekben nem látja az ellustult kanonokok méltó ellenlábait.

Ebből a szempontból, a verseny okából tartjuk mi helyesnek, sőt szükségesnek ezt a helycserét. Szerintünk ha lehet, bele is kellene kényszeríteni a két igazgatót. S a közönség nem vallná a dolognak kárát, mert utóvégre, ha jönnek is az aradi színészek, közben még az orfeumjárásra is akad idő. És kulturális fejlődésünk magaslátán ez is szempont, amit figyelembe kell venni.

A Bubits-panama

Fegyelmi vizsgálat a püspök

(Hajnóczy rópiratát ír.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése

Arad, március 29

A Bubits püspök fosztogatóinak úgy mindinkább jobban összezavarodik. A vádlott kihallgatása során felfedezett események minden valószínűség szerint nem csak Hajnóczinak és Lászlónak megbüntetését fogják maguk után vonni, de maga Bubits is fegyelmi eljárás alá kerül a bécsi pápai nunciaturának a kalocsai érsekség elnyerhetése céljából történt megvesztegetése, illetve ennek kísérlete miatt. A nunciaturán is több fegyelmi ügy indul meg: szóval a keveredés általános. A kínos ügy legújabb részleteiről budapesti tudósítónk a következőket jelenti: A vádtaács Ozárán István táblai bíró elnöklése és Márkus Artur bíró előadása mellett ma döntött abban a kérdésben, vajjon Lászlót és Hajnóczit szabadlábra helyezték-e. Tudvalevőleg Bakonyi vizsgálóbíró elrendelte a terheltek szabadlábra helyezését, ez ellen azonban az ügyész felfolyamodott. A vádtaács úgy döntött, hogy Hajnóczit továbbra is fogva marad, míg László Fülöpöt ötvenczer korona biztosíték letétele után szabadlábra helyezik. A vádtaács határozata ellen mindkét vádlott felfolyamodással élt.

Amint az tudvalevő, Hajnóczit levelekkel igazolja, hogy Bubits bizta meg őt azzal, hogy az érsekség ügyében, akármennyibe kerül is, járjon el a bécsi nunciaturánál és egy, a bécsi nunciaturának egyik főpapjához bebizonyítottan közelálló hölgytől mutasson fel leveleket nyugtákkal, hogy a hölgy erre a célra pénzt kapott. Hajnóczit tehát „eljár” ebben az ügyben, ha mindjárt fáradozásáért meg is tartott valamit az e célra kapott összegből. László is annyit dolgozott a püspök érdekében, hogy

kardjakat számíthatott magának és jogászai vélemény szerint legfőbb uzsorát folytatott, de a család kritériumát megállapítani nem lehet.

Hajnóczyhoz közelálló forrásból nyert értesülésünk alapján, a püspök egyáltalán nem akart üzletársai ellen fordulni, csak a rendőrség nem tudott belenyugodni abba, hogy ez a szép ügy feledésbe menjen, végre aztán dr. Heis Ödön megtette a fejszélentéseket, de Bublics még most is ellenozte a dolgot. Dr. Heis Ödön azt várta, hogy így a kipréselt összegek nagy része vissza fog kerülni a püspöki kasszába és Grünbergernél nem is csalódott, de a többi fejlentett nem ijedt meg.

„A püspök hálával tartozik Hajnóczinak — mondották tudósítónknak, hogy csak a hozzá intézett kérdésekre felel és önmagát tisztázza, mert tehetne egyebet is.”

Hajnóczinak különben feltett szándéka, hogy kiszabadrása esetén *brosúrát ír az ügyről* és őszintén elmondja, mi történt közte és a püspök között.

Bakonyi vizsgálóbíró tegnapi végzése, amelyben bűncselekmény hiánya miatt László Fülöp és Hajnóczy szabadlábra helyezését rendelte el, ma délelőtt foglalkoztatta a vádtanácsot.

Bécsben a nunciaturát nagyon kellemetlenül érintették a Bublics ügy fejleményei. A nunciatus, hogy rehabilitálja magát a szentszék előtt a megvesztegetés vádjáról, *fejeleményét rendelt el az ügyben.* Mind a tényeket bajos lesz megcáfolni. Mert Hajnóczy bemutatott egy nyugtát, amelyben a nunciatus barátja igazolja, hogy az összeget Hajnóczitól átvett. Természetesen ezenkívül *Mery-Del Val* államlevele is, amely az iratokhoz csak

Jással vádolt aradi postatiszt.

(Egy mulatság csattanója.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, március 29.

Rettenetes hiba, ha egy postatiszt demokratáskodik. Egy postatiszt, aki egyenruhát visel, óvja meg egyenruhájának tekintélyét, mert különben igen könnyen kerülhet olyan helyzetbe, aminő miatt ma lopással vádolva állott az aradi kir. járásbíró előtt egyik kártársa.

S. B. aradi postahivatalnok ugyanis engedvén demokrata hajlamainak, az elmúlt hetek egyik napján az egyik aradi lebujkávéházba ment mulatni. Mulatozás közben megismerkedett *Marianovics György és Bogdán Péter* aradi szűrszabókkal, továbbá *Szuszán György* nyomdászsal, akik együtt itták a hegynek ama hamisított levét, amelyet drága pénzért vesztegetnek az illető kávéházban. Mulatság közben a Szuszán pénztárcája kinfeküdt az asztalon.

Reggel felé a már alaposan összebarátkozott társaság hazament aludni. Nehány nap múlva azonban S. B.-nek azt hozták hírül, hogy a fentebb említett három „saulbruderje” olyasmint híresztel róla, mintha ő a Szuszán pénztárcáját kinyitotta s abból néhány koronát jogtalanul eltulajdonított volna. Mikor a postatiszt meggyőződött róla, hogy ez a híresztelés tényleg megtörtént, a két szűrszabót és a nyomdászt fejlentette az aradi kir. járásbírósnál rágalmazás miatt.

Ezek azonban szintén kemény legények s erre vezethető vissza, hogy Szuszán György viszont S. B.-t jelentette fel lopás vétségéért.

A mai tárgyaláson, amelyet Váry Albert aljárásbíró vezetett, a büntető perrendtartás értelmében először a lopási ügy tárgyalására került a sor. Ugy Szuszán, mint két társa amel-

let bizonykodtak, hogy ők a saját szemükkel látták S. B.-nek fentebb vázolt manipulációját. Miután azonban más tanu nem akadt s mivel ezt a három vallomást egyrészt az érdekeltség, másrészt pedig az állítólagos lopáskor fenállott illuminált állapot miatt nem lehetett figyelembe venni: Váry Albert aljárásbíró S. B.-t a bizonyítékok elégtelensége emén *felmentette a vád alól.*

S. B. erre kijelentette, hogy mivel az ítélet ilyen fényes elégtételt szolgáltatott neki: rágalmazási panaszától *eláll.* Ezzel azután az ügy le is került a napirendről.

Választások — 1908-ban.

A hadsereg megbizhatatlan.

A közigazgatás államosítása.

A kormány haditerve.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, március 29

Sűrű homály fűdi még a kormány azon intézkedéseit, melyeket a közel jövőben életbe akar léptetni, hogy az új választásokon parlamenti többséget szerezzen. Megindultak már a találgatások a kormány várható rendszabályai felől, de pozitív értesülés nincsen még a kormány által követendő taktikáról. Ma azonban egy koalíciós estilap állítólag *beavatott helyről* már a kormánynak valóságos haditervét közli, melylyel a legkomolyabban hozzá fognak látni a választóközönség bizalmának és a választásokon való többségnek elnyeréséhez.

A M. H. a következőket írja: A kormánynak a választások kérdésében elfoglalt álláspontjáról oly előkelő forrásból, mely a kormány intencióiról tudomással bír, a következőkről értesülünk:

A minisztertanács már hetekkel ezelőtt megegyezett abban, hogy ezidő szerint nem lehet az új választásokat megejteni, még pedig többféle okból. Ezeket az okokat *Fejérváry* báró miniszterelnök már korábban kifejtette a király előtt, de mert a felségnek kételyei és aggodalmai voltak a választások elhalasztása dolgában, ezért kellett a kormány összes tagjait a király elé vinni, hogy egybehangzó kijelentésekkel a király kételyeit és aggodalmait elhárítsák.

A választások elhalasztásának egyik oka a *katonai csapatok magatartásában keresendő.* A magyarországi csapatoknál ez idő szerint tulnyomó számban a póttartalékosok teljesítenek szolgálatot, akiknek katonai megbizhatóságához sok szó fér. A katonák elégedetlenségüket többször és többféle alakban fejezték ki, különösen most, hogy a tavaszi munkaidő következik és a póttartalékos katonáknak a munkaidőt, a mikor pénzt szerezhetnek, a kaszárnyákban kell eltölteniök. Ezeket az elemeket nem lehet a választási küzdelemhez kiállítani, katonaság nélkül pedig választásról szó sem lehet.

A második ok, ami a választások elhalasztását teszi szükségessé, a *törvényhatóságokban keresendő.* A képviselőválasztásoknál a kormány mindenkor a törvényhatósági közegekre és a törvényhatósági bi-

zottság tagjaira támaszkodhatott. A törvényhatóságok irányították a választások menetét, amint azt a mindenkori kormány megkívánta. A kormány jelöltjei érdekében küzdöttek és szervezték annak pártjait s a választóközönség a legtöbb helyen meghajolt a hatalom képviselői előtt. Ma azonban másképpen áll a dolog. A jelenlegi kormánynak nincs kire támaszkodni. Azok a törvényhatósági tisztviselők, akik a kényszerhelyzet következtében állásukban megmaradtak, egy esetleges választás alkalmával semmiesetre sem támogatják a kormány törekvéseit és ha akadnának is olyanok, akiket megfélemlítéssel belekergetnének a küzdelembe, a választók elfordulnának tőlük és e miatt működésük nem hozná meg a kellő eredményt. Ezért csak vereségre volna kilátás az egész vonalon.

De föltéve, hogy a katonaság és csendőrség megállaná helyét és a törvényhatósági közegek semlegessége mellett sikerül bizonyos erőszak alkalmazásával többséget szerezni a kormánynak, akkor még mindig ott van az 1899. évi XV. törvénycikk a kuriai bíraskodásról és ez a *legmagasabb bírói forum okvetlenül megsemmisítené a nem tiszta választásokat.*

Ezeket az akadályokat, illetve eshetőségeket kellett a kormánynak figyelembe venni, amikor a választási esélyeket mérlegelte és ennek alapján hozta meg a miniszteri tanács azt a határozatát, hogy a választások kiírását el kell halasztani. Mindezek dacára a kormány nem ejtette el a választások tervét, sőt *ragaszkodik — mert ezt Bécsben is követelik — a választások megejtéséhez.* Előbb azonban el kell hárítani az akadályokat. A választások elhalasztásának hivatalos közlése után meg fogják kezdeni az önként jelentkező ujoncok besorozását, ami után, ha megtörtént, a besorozott ujonccal fölviáltják a póttartalékosokat és ezen kívül új szellemet visznek a kaszárnyákba. Ezzel megszabadulnak a renitens elemektől.

A törvényhatósági tisztviselők mandátuma 1907. márciusában lejár. A kormánynak az a terve, hogy az új tisztviselőválasztásokat nem engedi megtartani, hanem kormányrendelettel életbelépteti az 1901. évi XXXIII-iki *Szapáry-féle* törvényt, melynek első szakasza alapján a *kormány maga fogja kinevezni a törvényhatósági tisztviselőket életfogytig* vagyis behozzák az állami közigazgatást. Természetes, hogy a kinevezésnél a kevésbé megbizható elemeket kihagyják és helyükbe oly tisztviselőket neveznek ki, akik készek lesznek a kormány rendeleteit tüzzel-vassal támogatni. Ezenkívül a tisztviselők előkészítik a választást, amit annál könnyebben vélnék keresztülvinni, mert reményük van arra, hogy *addig a választók nagy részét is sikerülni fog megpuhítani.*

A harmadik akadály, a kuriai bíraskodás joghatálya 1908-ban szintén megszűnik. Ezzel elhárítják az utolsó akadályt is, amely a kormány választói terveinek útjában áll. *A kormány tehát az új választásokat 1908-ban fogja kiírni,* amikor már reformálta a magyar katonai csapatokat, átalakította a törvényszabályokat és a választások elbírálását visszaadta a képviselőház azon többségének, amely az ő terveinek megfelelő mandátummal fog bekerülni a képviselőházba.

Ha azonban az így előkészített választás-

tás se hozná meg a kormány terveinek a kellő többséget, akkor következni fog a Ház újabb föloszlatása és új választás-melynél a kormány teljes erővel fog föl-vonulni a választási küzdelemhez, mert az általános választási jogról szóló reformnak, törvényre emelését minden áron keresztül akarják vinni és ezt követelik Fejérváryéktól Bécsben is.

Harc egy ravatal körül.

(Bihari Sándor vallása.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, március 29

A magyar művészet nagy halottja, Bihari Sándor kiterítve fekszik a Vörös Kereszt-kórház halottas kápolnájában. Am ravatala körül — mint előrelátható volt — csunya hajszá indul meg. Az a kérdés ugyanis: zsidó volt-e Bihari Sándor, vagy keresztény? O maga, amilyen eszendő és szelídlelkű ember volt, bizonyára röstelné, hogy pörpatvar kapcsán emlegessék nevét. De a különös körülmények ezt az esetet a napi események forgatagába vetették.

A művész betegágyánál ott virrasztott Nagyváradról feljött nővere is, aki a zsidó hitközség Szent-Egyletétől a haldokló mellé imádkozókat kért. Kivánságát teljesítették is. Ugyan-azak Bihari nővere volt az, aki telefonon kérte föl a Chevrat, intézkedjék a temetéséről. Ez és ama körülmény, hogy Bihari Sándor egész életében hitű zsidó volt, okozta azt, hogy a zsidó hitközség magának vindikálja a nagy halottat.

A kiváló festőművészt tényleg a pesti izraelita hitközség kívánja eltemetni, mert Biharinak egy héttel ezelőtt, még mikor a hitközség kórnázában ápolták, állítólag történt megkeresztelését nem lehet törvényesnek elismerni. Ma délelőtt a pesti izraelita Szent Egylet (Chevra Kadisa) a helyettes polgármesterhez sürgős beadványt intézett, melynek tartalma ez:

Hosszabb és alapos indokolás mellett fejtegeti, hogy Biharinak állítólagos megkeresztelése, még ha megtörtént volna is, törvényes átírásnak nem tekinthető, mely álláspontot a beadvány a vonatkozó törvényszakaszok felsorolásával támogatja. Hangsúlyozza továbbá, hogy Bihari állítólagos áttérési szándékát, mint azt a törvény előírja, a pesti rabbinátusnál be nem jelentette, valamint hogy az őt állítólag megkeresztelt lelkész az ilyen ténykedésre vonatkozó törvényes szabályoknak szinten nem felelt meg. Minthogy a hitfelekezeti fontos jogáról és érdekéről van szó, úgy mond továbbá a beadvány, kéri a Chevra Kadisa a polgármestert, hogy Biharinak vallási hovatartozandóságát sürgősen állapíttassa meg és az ügy halasztást nem tűrő természeténél fogva mondja ki, hogy a temetést az ilyen szertartásnak végzésére hivatott Chevra Kadisa rendezze. Mire egyébként a beadvány önszántából is készségesen ajánlkozik.

A tanács behatóan foglalkozott a kérvénnyel, s végül kimondta, hogy abban a kérdésben, vajjon Bihari kitért-e vagy sem, nem illetékes a határozathozatalra. Ami a temetést illeti, az a család legszajátosabb joga, nem is tekintve azt, hogy Bihari tényleg megkeresztelkedett-e.

A nagy festőművész holtteste immár ravatalon nyugszik a Vörös Kereszt kórház halottas kápolnájában. A ravatalt az enterprise intézet állította föl olyképpen, a mint az a keresztény, illetve a római katolikus vallás követelményeinek megfelel. A halottat azonban nem innen fogják eltemetni, hanem a művészet hajlékából, a városligeti Múcsarnok előcsarnokából, ahonnan a legutóbb Zichy Mihályt kísérték utolsó útjára. Ide a holttestet este szállítják át az enterprise emberei a kórházból s a temetés idejét egyelőre pénteken délután három órára tűzték ki, azonban lehetséges, hogy későbbre halasztják.

Hogy a temetés izraelita vagy római katolikus vallás szerint megy-e végbe, még véglegesen a tanács határozata után nincsen eldöntve. A ravatalt a Múcsarnokban az enterprise intézet azonban már felállította a római katolikus vallás szerint; de ha a döntés ellenkező eredménnyel jár, úgy elbontatja s az új ravatalt a Chevra Kadisa állíttatja föl.

IRODALOM ES MŰVESZET.

A színház műsora:

Péntek: A koldusgróf, operett. Bemutató előadás. (Páratlan bérlet.)
Szombat: A koldusgróf, operett. (Páros bérlet.)

Lidércnyomás.

Almedtam ezt. En egy sötét sárkban
Láztól pihegve, osendeszen,
Szemem, lehunyva haldokoltam.

Rózsás tivornya volt. Csengett a vig dal
És az én első kedvesem
Találkozott a másoddal.

Némák, fehérek voltak és meredtek,
Vadul szoritottak kezét,
Egymásba villant a szemük s nevettek.

Es haldokolva én is felnevettem
Síró kacajjal, csüggeteg, —
De erre elröpült a lelkem.

Kosztolányi Dezso.

* K. Németh János bucsuja. A vidéki színház egyik érdemes tagja bucsuzott ma az aradi közönségtől és a színpadtól: K. Németh János, aki negyven évi működés után most nyugalomba vonult. A Boszorkányvár ban játszotta utoljára egyik legjobb szerepét, de aki az üde arcu, fürgé Józsi csordást látta, mindenre inkább gondolhatott, mint arra, hogy egy lázas küzdelemmel tejj négy évtizedes színészpálya végén álló ember utolsó játéka ez a világot jelentő deszkákon. A közönség mindvégig meleg szeretettel ünnepelte a bucsuzó művészt és felvonások végén sokszor kitapsolta a függöny elé. Az előadás a jobbak közül való volt. Fenyvesy Margit csábos Coralie ja az egész est fénypontjává avatta a kányavári jelenetet; minden ének-számával tapsra ragadta a közönséget. Temperamentumos Verus volt Sz. Rowtay Boriska s a nagyobb szerepekben Benőné, Hunyady, Borbély és Szathmáry teljes mértékben rászolgáltak az elismerésre. Játszott Zeigmondý Anna is.

* Urbán Iván képe a megyeházban. Dálnoki Nagy Lajos alispán megbizta Balla Frigyes, a kitűnő aradi portratt festőt, hogy Urbán Iván képét a vármegyeház számára fesse meg. A jeles művész már hozzá is fogott az arckép megfestéséhez. A képet hír szerint ünnepélyesen fogják leleplezni.

Amiről beszélnek.

★

Frivol akták.

Mesebeszéd az, hogy a szürke hivatalos szobák poros aktái nem termelnek humort Csak régen, a jó táblalibrak korában többet, mint ma, amikor a gondemésztő küzdelmek közepett sivárság üli meg a lelkeket. A megóihetés gondjának súlyos bilincsei nyugózik le a bürök embereit, akik manapság inkább panaszkodó és robotoló gépek, mint emberek. A humor azonban még sem veszett ki s ha mások nem, hát az ügyes-bajos emberek szolgáltatnak annak anyagot. Így termelődnek a komor hivataloszekban a humoreszkek, pikantériák és írődnek néha frivol akták

Az ilyenművészekben nem utolsó az alábbi sem, amely a tekintetes árvaszék hivatalában játszódott le a közelmúlt napokban.

Sok a boldogtalan házasság. Nap-nap után kocsnelnek az árvaszéknel férfiak, asszonyok, ráuntak egymásra s egymásellen panaszkodván, veteik a kiskorukról való gondoskodást. Az árvaszéken jobban tudják, hogy milyen eljárásnak nevezik ezt a tárgyalást, amelynek lényege az esetről felvett jegyzőkönyv. Nos hát, ezek a protokollumok sok-sok furóságot tartalmaznak. Nem is csoda, kor bennük foglaltatnak az okok, amelyek megünják az együttélést a házastelek. Egyik a férj durvaságáról, másik a menyecske kikapósságáról szól.

Hasonló pikánsabb aktát azonban aligha ír az árvaszéki irattár, mint amilyen a napokban helyezett el belé — kettő. Az egyiket egy ékeses férj, a másikat meg egy túl boldogsággal megvert asszonyság diktált be. A panaszos feleknek semmi közük nincs egymáshoz s ez teszi a dolgukat külö-nössé. Az egyik azért válik, mert nem jut neki a boldogságból egy csepp sem, míg a másik azért mert megcsömörödött ettől. Sajnálatos az egyik, aki nek fukaron mérte a szerelmet a kedves feleség és irigylésre méltó a férj, akitől amiatt válik asszonya, mert tulontul sokat adott neki Amor a zéből.

Ha élne bölc Szaumon, mily nagyszerűen egyenlitené az ellentéteket. A szűk ködönk oda-ná a bőség forrását s az elhagyott férjjel összeho-ná a kapufélfánál hagyott asszonyt. Es lenne ké-megkötött házasságból másik két új házasság, amely-ben nem szerepelnének új alakok, csak a meglévők váltanának helyeserét, szerepet. Az igazság szem-pontjából nem is volna rossz. Hogy mit szólna hozzá a moral? Mit kérdezi azt a szeszélyes sorá mestere, aki megcsinálhatja minden percben a sala-moni ítéletet!

Egy rablótámadás miatt.

(Lemondó aradmegyei jegyző.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 29

Az aradmegyei jegyző karnak egyik leg-régibb, köztisztvisletben álló tagja ma benyuj-totta állásáról való lemondását. Nem előrehala-dott kor, a munkában való kimerültség vagy a tisztével járó fáradság készítette a jegyzőt a le-mondásra, hanem egy párját ritkító kivételes ok egy brutális rablótámadás, mely annyira megrendítette a jegyző egészségét és lelki nyu-galmát, hogy hivatali kötelességeit a régi pon-tossággal és buzgalommal már nem láthatta el.

A lemondásról és előzményeiről az alábbi tudósítást adjuk:

Apáti község jegyző tisztét már harmine-két év óta Huff Lázár viseli. A község népe állandóan nagy tiszteletben részesítette Huffot, aki jegyzőszködése előtt már megyei esküdti minőségben szolgált a vármegyét. Hosszu mű-ködése alatt nemcsak községének szeretetét, hanem följobbvalóinak, a borosjenői főszo-gabiróságnak elismerését is kivíta.

Ez év februárjában váratlan fordulat állott be a jegyző működésében. Huff, aki mindig pontosan és lelkiismeretesen végezte hivatali teendőit, nem a régi buzgósággal és munka-kedvvel látta el a hivatalát. Egyre szaporodtak a restanciák és a község lakosai előbb csak sugdolózva, majd mind hangosabban beszéltek, hogy Huff már nem az a régi, derekasan mű-ködő jegyző, amilyennek eddig ismerték. Huff munkabírásának hanyatlása nem maradhatott titok a borosjenői főszo-gabiróság előtt, mely maga is tapasztalta, hogy a jegyző a bakivánt ügyiratokat mindinkább elkésve terjeszti jelentéssel pedig már nem azzal a szakavat-tal sággal készíti, amelyre Huff hosszú műkö-dés alatt mindenkor példát adott. A főbir-több ízben fölhitte a jegyzőt

előbb ellátására, mert magának a főszolgabírvivatalnak is rosszul esett volna, ha a megye egyik legrégibb, érdemekben megőszült jegyzője ellen erősebb rendszabályokat kellett volna foganatosítani.

A főszolgabírószág intelmeire Huff mindig azzal felelt, hogy igyekezni fog pontosan megjelölni állásának, de bármennyire is igyekezett közfőle és nagy gondosságot igénylő teendőknél elégat tenni, ez a törekvés a legjobb akarat mellett sem sikerült. Most végre belátta ezt Huff is és ezért megjelent a borosjenői főszolgabírósnál, ahol beadta állásáról való lemondását. Lemondó kérvényében Huff megmagyarázza azt az érteket, en változást, amely az év február hónapban munkaképességének tetemes csökkenésben jelentkezett és amelyet Huff egy ellene elkövetett rablótámadásra vezet vissza. A jegyző ugyanis februárban hivatalos ügyben Borosjenőn járt. Amikor este 6 óra után a vasúti állomásra ment, a borosjenői kirház és a vasúti állomás között egy ismeretlen egyén megrohanta és a földre teperte. Támadó már épen hozzáfogott Huff kirablásához, amikor lépések zaja hallatszott és eltasztott a támadót a fosztogatástól.

A jegyző nem tett följelentést a rabló ellen, mert a sötétségben nem látta arcvonásait és így föl sem ismerte volna, de a támadás annyira alásta az egészségét és földulta nyugalmát, hogy hivatalát azóta nem láthatta el a kellő buzgalommal és szorgalommal.

Apáti-községben mélyen sajnálják, hogy a közkedveltségnek örvendő jegyzőnek ily szomorú viszonyok között kellett állását elhagynia.

A vértanúk exhumálása.

A halottak költöztetése.

(Vécsey, Lenkey, Ormay új sírokban.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 29

Megélenkült a csendes ó-temető. A halottak költöző-fertályának utolsó terminusa következik. A melyik halottra az élők közül valaki gondol, azok csontjait sebtben átviszik az új halottas-negyedbe, amelyik azután is ott marad, annak sírját egyenlővé teszik a föld színével, fákat ültetnek fölébe, s nemsokára virágok nyílnak szépanyáink sírjaiból, akár csak a János vitéz Iluskájának sírjából.

Szinte lázasan, gyári gözzel folyik a halottak költöztetése: éjjel-nappal. A mára virradó éjjel tíz ember huszonhárom hullát ástott ki és szállított el. A csontvázak legnagyobb részét darabonként kell kiszedni a porhanyó földből. A fenyőfakoporsó néhány évtized alatt egészen elkorhad s a földben nyoma se marad. Az erősebb fából valók tovább állják, de a féregrágtakoporsó a fölé nehezedő földréteg alatt beomlik s a holttest itt is egészen a földbe ágyazódik.

(A kiásott csontok.)

A gyöngébb idegzetűeknek hátborzongató látvány ez. Nem győzik csodálni azoknak az embereknek egykedvűségét, akik a csontdarabokat kiszedik. Bizonyos, hogy kísértetesebb mesterség, mint a sírásóké. Azok a zárt koporsót bocsátják a föld mélyébe, ezek csontroicsontra szedik ki a holttestet, s teszik kosárba vagy mindjárt az új koporsóba. S ezek nem csak egykedvűek, hanem megcsillan bennük a let Yoricck jának humora. Mikor a földből elővigyorog a koponya, leesett áll-

kapcával, vagy zárt fogsorral, tréfásan megfenyegetik:

— Nana!

E mesterség közben bámulatos anatomiai ismeretekre tesznek szert. Mikor az első csontokra ráakadtak, tudják, hogy hol kell keresni a löbbit. A medence csontot, a gerincet, a bordákat, a csigolyákat, a comb- és karcsontot, a legeslegvégül a koponyát. Ezt meg egész rutinnal szabadítják ki a földből. Két ujjukat a két szemüregbe, a hüvelyket pedig az ornyilásba dugják, s úgy veszik ki a fejet, hogy semmi bántódása se essék. Aztán tudják, a mire az apróbb darabokat is előszedték, hogy mikor teljes a csontváz, mikor nem kell már kotorászni a fekete földben.

(Az új koporsók.)

A temetőben kis deszkakoporsók vannak, „alig-alig rőfnyik“. A csontokat ilyenekbe teszik. A harmad-negyedizigleni ősöknek már nem jut az új temetőben annyi hely s akkora koporsó, hogy a csontvázuk eredeti formájában kerüljön az új pihenő-helyre. Ezzel nem is bíbelődnek. A kis gyerekkoporsókban épp, hogy elférnek a csontok, a koponya jut legfelül, azután leszögezik. A nagyobb koporsókba öt-hat holttest csontjai kerülnek. Ezeknek ilyes feliratuk van:

X. Y. és Z. családok hamvai.

Ha valaha csakugyan lenne feltámadás, nagy kavarodás lenne az ilyen koporsókban, a míg minden halott a maga csontjait megtalálná.

A kriptákba zárt érekkoporsók lakóit jobb állapotban találja a költözés. A mikor a leómozott födelet fölfeszítik, a csontvázakat feketés, szinte pókhálószerű réteg veszi körül. Némelyiknél a ruha maradványai látszanak. Az asszonyoknál csodálatosan épen maradt a haj. Negyven-ötven esztendő holttesteknél nemcsak a konty maradt meg, hanem a hajba fonott selyempántlika is. Várták, hogy a koporsókban értékesebb tárgyakra akadnak. Ebben erősen csalódtak. Ha voltak is, azokat rég kifosztották a csirkefogók, a kiknek szabad prédahelyük volt a könnyen nyíló, omladozó kriptákban.

(A három honvéd-sír.)

A halott-költöztetésnek legnevezetesebb része ma délelőtt folyt le. A kegyelet ünneplés aktusának kellett volna lenni, de mivel ezt érhetetlen módon elhagyták, megmaradt pusztá érdekességnek. Ma tették új sírba Vécsey Károly honvédtábornoknak, a tizenhárom vértanúk egyikének, Ormay Norbert ezredesnek, az 1850-ben kivégzett aradi vértanúnak és Lenkey János honvédtábornok holttestét.

Vécsey Károly holtteste, a mint ismeretes, kriptába zárt érekkoporsóban volt. Mikor ezt a koporsót felnyitották, föltűnt, hogy a holttest nagy fehér lepedőben fekszik. A lepedő meglehetősen ép állapotban volt, sőt, a kik erekiyének néhány foszlányt letéptek róla, konstatálták, hogy a lepedő vászna nehezen enged a tépésnek. Szinte kizártnak tetszik, hogy ez a lepedő is abból az időből való lenne, a mikor Vécseyt kivégezték, s holttestét éjnek idején a veszthelyen levő közös sírból kilopták. Lehet, hogy a holttestet később, a kriptáépítésekör, vagy még később tették a fehér lepedőbe. Rubának semmi nyoma.

(Lenkey csontjai.)

Lenkey János tábornok holttestét egészen magába ölelte a föld. A tábornok 1850-ben, az aradi vár fogságában halt meg s a tömlőctartók úgy látszik, egészen gyarló koporsóba tették: a deszkának a földben semmi nyoma sem volt. Egy csodálni való körülményt tapasztaltak itt. A koponya arccal lefelé feküdt a földben. Ez a

különös jelenség a körülálló publikum között sok kombinációra adott okot.

— Talán nem is koporsóba temették el az osztrákok.

— Vagy talán tetszhalott volt, a mikor eltemették?

Mind a két feltevést valószínűtlenné teszi az, hogy már ez a sír is második lakása Lenkey tábornok sokat zaklatott porhüvelyének. Lehet, hogy a második elföldelésnél fordult valahogy arca a holttest.

A tábornok földi maradványai erős, robosztus alakra vallanak. A legérdekesebb a koponya. Szép, kifejlődött fejnek maradványa, a melyről az antropologusok kiolvashatnák a magyar típust és az erős akaratot. Csodálatos épen maradt meg a fogsora; mind a harmarozott megvolt s szilárdul állott a helyén. A karcsontok egyike az ásó alatt kettétört.

A csontokat kicsi, alig egy méter hosszú fakoporsóba tették, amelynek egyik oldalára ez volt fekete posztóra festve:

Lenkey János.

A másik oldalán:

Atszállítva 1906. III/29.

(Ormay)

Elrejtve, a temető felső részében, a kerítéshez közel volt Ormay Norbert ezredes sírja. Köemléke szinte bedőlt s inkább egy hatalmas fa jelezte a helyet, amelyet különben mostohán látogattak.

Itt a koporsó nyoma megmaradtak. Barna, korhadt fa volt a föld körül, amelyben a holttest feküdt. Néhányan a koporsó egy-egy darabját elkérték erekiyének.

A holttest szinte katonás tartásban feküdt. A karok nem voltak a mellre kúcsolva, hanem egyenesen a test mellett. A csontváz és a koponya kisebb növésszerű emberre mutatott.

Néhányan azt mondták, hogy az akasztott embernek nyakcsigolyái eltörnek. Sokan kíváncsiak voltak, hogy Ormay Norbert holttesténél, akit a csálai erdőben kötél által végeztek ki, így van-e ez? A sírásó munkás sorra felmutatta a nyakcsigolya egyes darabjait, valamennyi ép volt.

Ormay csontjait ugyanolyan kicsi, gyerekkoporsóba tették, mint a Lenkey tábornokéit, ugyanolyan forma falrassal.

(Az új beszentelés.)

Az aradi utcai harc elesettjeinek közös sírja előtt ravatalt állítottak fel. A honvédek fehér márványoszlopát fekete posztóval vonták be. Körülötte pedig fekete posztós szövétnemek egtek. A ravatalra állították a három koporsót: Vécseyét, Lenkeyét és Ormay ezredesét.

Az aktusnál meglehetősen kevesen voltak jelen: *Instítóris* Kálmán polgármester, *Sarlot* Domokos főkapitány, *Posgay* Lajos dr. főorvos, a szertartást végző papok, az öreg honvédek, néhány tanár és kicsi publikum. A ravatal körül diszruhás rendőrök voltak.

Vécsey és Lenkey koporsóját, *Ó-ák* Círjék minorita rendfőnök szentelte be *Kiss* Gyula és *Takács* Vilmos áldozó papok segédletével. Ormay koporsója előtt, aki evangélikus volt, *Frint* Lajos ág. ev. lelkész mondott szép, hazafias érzéstől áthatott beszédet.

Az aktus végén a koporsók az új sírokba kerültek. Vécsey hamvait átszállították az új temetőbe, ahol a *Nikolics* család sírboltjában kapott helyet, amíg a vértanúk mauzoleuma testté válik.

Lenkey és Ormay csontjait a névtelen hősök közös sírja mellé helyezték. Mikor az új sírt megásták, a fekete földből kifehérlött a

mészréteg, amelyvel a közös sírba helyezett honvédek holttestét befódták.

Szürke, színtelen aktus. Táborkokat, ezredest, akik ma meghalnak, másképen temetnek új sírba.

A temetővel szomszédos honvédhuszárkaszárnyában valamelyik kürtös tanulta a hívó jeleket, az ébresztőt, a generálmarsot, a takarodót. Hosszan, nagy igyekezettel futta, s a szél a hangjait elhozta a kibontott vértanúsírok fölé. Az ezredkürtös takarodója volt az egyetlen katonai pompa, amely a két tábornak, meg az ezredest új sírba tételének szomorú akusát kísérte . . . f. r.

Új béketerv. Teljes leszerelés.

(A statusquo helyreállítás.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, március 29

Közvetlenül lapunk zárta előtt országgrázoló szenzációt hozott a táviró. Egy — a béke teljes reményével biztató békeakció híre ez, amely szűzint már a legközelebbi jövőben helyreállhatna Magyarországon a nyugalom s visszatérne az alkotmányos rend. Az új akció élén Széll Kálmán áll s hir szerint a koalíciós képviselők javarésztét már meg is nyerték a tervnek, amely nem egyéb, mint a híres november 18-iki előtti állapotok visszaállítását, a katonai kérdések teljes kikapcsolásával.

A hir, amely fővárosi laptársainkhoz is csak az éjjeli utáni órákban jutott, — egyelőre még nem ellenőrizhető, ámbar állítólag igen jól informált helyről ered. Auni azonban bizonyos, hogy az egész ország ujjongva köszöntené a békét, amely végre-valahára konszolidált állapotokat teremtené ebben a sok szerencsétlenséggel sújtott országban.

A koalíció békeajánlata.

Fővárosi tudósítónk éjjel két órakor a következő szenzációs hírt telefonálja:

Ebben a percben igen érdekes politikai hírt kaptam, melynek valóságáról azonban — tekintettel a késő éjjeli órákra — nem volt alkalmam meggyőződést szerezni. E hir szerint a koalíció vezető férfiai az utóbbi napokban tanácskozásokat folytattak, melyeken tudvalevőleg foglalkoztak azon manifestummal, melyet a választások ki nem írása miatt a nemzethez intéznének.

De ezt a tanácskozásoknak csak melléktárgya volt. A főtárgy egy új kibontakozási akció volt, melynek élén Széll Kálmán áll. Széll már kihallgatásért folyamodott a királyhoz és ha a király Széllt fogadja, ez a következő béketervet fogja előterjeszteni:

1. Az 1904. november 18-iki előtti statusquo visszaállítása, természetesen a katonai kérdések teljes kikapcsolása mellett.

2. A Fejérváry kormány által tett intézkedések minden megjegyzés és kommentár nélkül hatályon kívül helyezésnek.

3. Az új választások rögtön kiírának.

4. A választásokat Széll Kálmán vezeti.

A mezejalomhoz állítólag már 170, a koalícióhoz tartozó volt képviselő csatlakozott, akik beleegyeztek abba, hogy ezen feltételek mellett a békét megkössék.

Minisztertanács.

Ma délután négy órakor minisztertanács volt, amelyen a kormány valamennyi tagja résztvett. Fejérváry báró jelentést tett a tegnapi, Lányi igazságügyminiszterrel való együttes kihallgatásáról, majd tanácskozás tárgyává tették a közelebbi teendő intézkedéseket.

A miniszterelnök hétfőn ismét Bécsbe utazik, hogy bemutassa a királynak a nemzethez intézendő manifestum szövegét, melyet visszaérkezése után az egész országban falragaszokon fognak közzétenni. A manifestum tartalmazni fogja azokat az okokat, melyek a koronát és a kormányt arra indították, hogy a választásokat ne írják ki.

Részleges kabinetváltság.

Régebben hírt adtunk arról, hogy Kristóffy és Lányi ki akarnak válni a kabinetből. Tegnapi erre részleges félhivatalos cáfolat jött Bécsből, amely Kristóffyról tett említést, de a Lányira vonatkozó közlést dementálta.

Egyik, rendszerint megbízható koalíciós estilap e cáfolatra vonatkozólag a következőket jelenti:

Jó információk révén teljes határozottsággal konstatáljuk, hogy Lányi, Kristóffy és Fejérváry között igenis fennforognak olyan differenciák, amelyeknek következtetésre a két miniszter kilép a kabinetből.

Hogy a dolog rövid idővel elhalasztódott, ennek a minisztertanácsban és a Bécsben folyt kapacitációk az okai. Megmagyarázták a két miniszternek, hogy mostani távozásuk úgy hatna, mintha demonstrálni akarnának vele a választások elodázása miatt. A megegyezés az, hogy Kristóffy és Lányi addig megmaradnak a hivatalukban, amíg az új országgyűlés egybehívását elhalasztó királyi kézirat és az erre vonatkozó kormánynyilatkozat megjelent. Ha így a szolidaritást kifelé demonstrálták, mind a két ügyvezető megy. Kristóffy tárcáját báró Fejérváry Géza veszi át. Lányi utódja Geguss Gusztáv királyi főügyész lesz.

A vezérbizottság taktikája.

A vezérbizottság tegnapi ülésén három óra hosszat beszéltek arról, hogy most már mit kell tenni, mert hogy a választásokat ki nem írják, az teljesen bizonyos. A vezérbizottság a passzív rezisztencia dolgában arra a megállapodásra jutott, hogy ezt olyan irányba tereli, hogy a tisztviselők maradjanak meg a helyükön és ne engedjék át a kormány által kinevezett tisztviselőknek.

A szövetséget ellenzék már a manifestumot is elkészítette, de ez vajmi keveset különbözik az előbbiektől.

Bánffy szenzációra készül.

Politikai körökben beszélnek, hogy ha április 11-én csakugyan nem rendelik el a választásokat, akkor Bánffy Dezső báró szenzációs lépésre határozza el magát. De hogy mi ez a lépés, arról senki sem tud számot adni.

HIREK.

Vince, te aiszol?

Arad, március 29.

A visszatartó kegyeletlenségnek szinte ordító példája volt ma a szabadsághősöknek újból való eltemetése. Akik abban töltötték el egész életüket, hogy hazafias frázisok puffogtatása közben a nemzeti kegyeletot használták fel a maguk előrehaladásának utjára: azok aludtak. Aludt a hazafias ünnepélyeket rendező bizottság, — vagy hogy is hívják ezt a dieső egyesületet, — aludt a szabadságharcú ereklyemuseum, aludt öröstül-böröstitől minden. A csontokat összegyűjtötték, bedobták a koporsókba, megint betakarták, — s a legközelebbi október 6-ikán ismét elmondja Kovács Vince az ő ünnepi szövegének egyikét.

A szabadságharcú ereklyemuseum büszkén őrzik azt a kocsit, amelyen Damjanichot utolsó útjára vitték. Ez a kocsit azonban korántsem hiteles ereklye, valamint a muzeumnak sok más tárgya sem az. Ma lett volna alkalom hiteles, kincset érő ereklyék megszerzésére, nem is szólván a kegyeletről, mely oly kitűnő szolgálókat tesz, ha az ember kényelemben gyakorolhatja. A muzeum azonban aludt. Hogy a pokolba nem jutott eszébe, — ha másnak nem, a hazafias ünnepélyeket rendező bizottság elnökének, aki a Kölcsey-egyesületnek is választmányi tagja, — hogy ki menjen ehhez az aktushoz? Minek van akkor ereklyemuseum, ha nincs, aki ilyen alkalmakat felhasználjon?

Sajna, a toll nem arra való, hogy durvaságokat írjon le. Legalább a mi tollunk nem. Ez az oka, hogy méltóan nem is jellemezhetjük a ma délelőtti temetés rideg és kegyeletsértő voltát. Hol voltak a hazafias asztaltársaságok? Nem tudtuk a dologról? Hiszen az egyik asztaltársaság ülést is tartott ebben az ügyben! És a temetésen mégsem jelent meg más, csak egy-két igazán kegyeletesen érző ember, meg néhány hazaáruló, akire perreátot kiáltott már a tisztelt közvélemény.

De két hölgyről külön meg kell emlékeznünk: özv. Jolánkay Gyulánéről és Gyurkovics Vilma kisasszonyról, akik Vécsey koporsójára egy-egy szép csokrot helyeztek a temetés után. Egyedül ők voltak, akik szívök sugallatát követve enyhítették a kegyeletsértő semmibevevés súlyosságát.

Mi csak az ereklye muzeumtól és a hazafias ünnepélyeket rendező bizottságtól kérjük számon a történeteket. Mert néha alszik Homérosz is, — de nem olyankor, amikor az ébrenlétre a legnagyobb szükség lenne.

— A trónörökös az általános választói jog mellett. Prágából táviratozzák: Ferenc Ferdinánd trónörökös, aki csak nemrég ellenozta az osztrák választói reformot, most olyan nyilatkozatot tett, mely szerint ő is pártolja a reformot. Klerikális körökből kapott információk szerint általános választói jog mellett az osztrák alpesi tartományok kivétel nélkül katolikus képviselőket fognak a

mentbe küldeni és ez indította a főherceget arra, hogy legutóbbi prágai tartózkodása alatt a Thun Ferenc gróf volt miniszterelnök által adott ebéden nézetváltásának nyíltan kifejezést adjon.

— A poliklinika kiténtettjel. Budapestről táviratozzák, hogy a király a budapesti szegény betegeket gyógyító poliklinika vezetői közül László Sámuel dr.-nak az udvari tanácsosi címet, Lichtenberg Kornél dr.-nak a magyar nemességet és Stern Sámuel dr.-nak a Ferenc József rend lovagkeresztjét adományozta.

— Ujságírók szociális szervezkedése. Az Ujságírók Országos Szervezetének központi tanácsa folyó hó 18-án Budapesten tartott ülésében elhatározta, hogy mivel a fővárosban Kóbor Tamás kezdeményezésére mozgalom indult meg az ujságírók szociális szervezése érdekében, a szervezet hivatásával rokon mozgalom vezetőivel érintkezést keres és április hó 20-án, vasárnap délután 4 órakor Budapesten, az Otthon írók és hírlapírók köre helyiségében együttes értekezletet tart, melynek tárgya az ujságírók gazdasági érdekeinek védelme lesz. A Szervezet elnöksége már szétküldte a meghívókat ezen értekezletre és felkérte a tanács-tagokat, hogy azon akadályt nem ismerve, feltétlenül jelenjenek meg, mert az értekezleten a magyar zurnalisztika egész jövőjét, legfontosabb életérdekeit érintő kérdések kerülnek tárgyalás alá.

— Butykay Ádám nyugalomban. A hivatalos lap közli, hogy a király Butykay Ádám vezérőrnagynak, a saját kérelmére megejtett felülvizsgálat eredménye alapján, mint szolgálatképtelenség, nyugállományba való helyezését elrendelte és megparancsolta, hogy ez alkalomból nevezettnek a legfelső megelégedés kifejezése tudtul adassék. Butykay Ádám, mint őrnagy és alezredes hosszabb időn át volt az aradi honvédszászlóalj parancsnoka is; innen nevezték ki Pécsre ezredparancsnoknak, néhány év előtt pedig mint tábornok, egyik honvédszázados parancsnoka lett. Rendkívül művelt és humánus katonának ismerték, aki az aradi polgári társadalomban is nagy népszerűségnek örvendett.

— A kormány az arató-sztrájk ellen. Budapest-ről táviratozzák: Feilitzsch báró földmívelésügyi miniszter a közigazgatási hatóságokhoz intézett leiratában saját hatáskörében megtette az aratósztrájkokra vonatkozó preventív intézkedéseket. Ezzel kapcsolatban Kristóffy belügyminiszter utalással az ország különböző részeiből érkező hírekre, mely az aratók között helyenként fellépő sztrájkmozgalmakról tudósítják a kormányt, mai napon rendeletet intézett a csendőrpáncsnokságokhoz, utasítsák az összes csendőrörsöket, miszerint kísérik éber figyelemmel a mezei munkások hangulatát és úgy az esetleg tudomásukra jutó sztrájkmozgalmakról, valamint a munkágyűlésekről tegyenek azonnal kimerítő jelentést felettes hatóságaiknak.

— Házasság. A báró Dániel-család a következő jelentést adta ki: Szamosújvár-németi báró Dániel Ernő, 6 fősége valóságos belső titkos tanácsosa, a főrendiház örökös tagja és neje szamosújvár-németi báró Dániel Ernőné szül. csóri Csóry Szeréna örömmel tudatják fiuknak szamosújvár-németi dr. báró Dániel Tibornak, es. és kir. tartalékos huszárhadnagyak végvári Neuman Margit kisasszonynyal, végvári Neuman Dániel és neje végvári Neuman Dánielné szül. Fürst Mária leányával lekövetését. Az egyházi esketés f. é. ápr.

ilis 17-én d. e. 11 órakor fog Aradon a Minczárk templomában megtartani. Budapest, 1905. március héban.

— A hegyaljai motoros közigazgatási bejárása. Az aradhegyaljai motorosvasut kiépítéséhez szükséges létesítéseket megállapító vegyes bizottság ma, Hellas Sándor dr. kereskedelemügyi miniszteri titkár elnökielte alatt, a motoros vasut világospankotali vonalán közigazgatási bejárást tartott. A vegyes bizottságnak az Arad-csanádi egyesült vasutak világosi állomásához csatlakozó vonal közrebocsátása ellen nem volt kifogása, valamint a pankotali végállomás forgalmi telepének kibővítésére vonatkozó terveket is jóváhagyta. A bizottság holnap a radnai vonalon tart közigazgatási bejárást, a radnai csatlakozó vágány és a forgalmi telep kibővítése ügyében. Keleti Dénes kereskedelemügyi műszaki tanácsos, az aradhegyaljai motoros vasut építési főfelügyelője, aki ma este érkezett Aradra, holnap a világospankotali vonal fölött vizsgálatot tart. A vegyes bizottságban Hellas Sándor dr. elnökielte alatt a következők vettek részt:

Szécsy Ferenc máv. főfelügyelő, Hegedüs László acsev. igazgatóhelyettes, Tüdös főmérnök, Katona Béla kultúr-főmérnök, Keller László főmérnök, Péterffy Antal, Kotsis Lajos igazgatók és Világos és Pankota községek előljárói.

— Letartóztatott udvari méltóságok. Konstantinápolyból táviratozzák; Adul Kasato bég szertartásmestert és Ali Jamil pasa hadosztálytábornokot, akik azzal vannak gyanúsítva, hogy Redvan pasa meggyilkolását előmozdították, letartóztatták és vizsgálati fogságba helyezték. Feltűnő, hogy Redvan pasáról már hetek előtt az a hír terjedt el, hogy kegyvesztetté lett és közeli végét vagy elmozdítását előre megjövendölték.

— A nagy Galeottó. Nagyváradról táviratozzák: Itt ma kinos feltűnést és mély részvétet kelt Fűchsl Mór, az Aradon is ismert dúsgazdag bornagykereskedő öngyilkossága. A kereskedőt, aki a társadalomban nagy szerepet vitt, a rágalom kergette a haláiba. Nehány rosszakarója rut bűnökkel vádolta meg és ezekről tudósítást is küldött a fővárosi lapoknak. — Ma reggel, amikor az öngyilkosságnak híre terjedt, nem tudták elhinni, hogy a dúsgazdag kereskedő, aki törvényhatósági bizottsági tag és kedvelt embere volt a társaságoknak, önkézevel vetett véget életének. Később azonban megállapították, hogy Fűchsl egy zsaroló bandának esett áldozatul. Ez a banda napok óta a legocsmányabb rágalmakat terjesztette Fűchslről a városban, azzal a célzattal, hogy a nagykereskedőt társadalmilag lehetetlenné tegye. Az egyik nagyváradai ujságíró ezt az erkölcs ellen elkövetett, súlyos tettekkel vádoló hirt a fővárosi lapoknak is beküldte.

Amikor Fűchslnek tudomására hozták, hogy a sajtóban meg akarják hurcolni, csak ennyit válaszolt:

— Tudom, de nem akarom megakadályozni. Átadtam az ügyet ügyvédemnek, aki majd intézkedik.

A rágalmak azonban eljutottak a nagyváradai jobb társaságokba is s úgy látszik, ez keserítette el annyira Fűchslt, hogy megvált az élettől. Öngyilkossága előtt levelet írt Csabán lakó édesanyjának. A tragikus ügyben több szenzációs letartóztatás várható.

— A gyula-simonyfalvi vasut. A gyula-simonyfalvi vasut részvénytársaság az elhunyt Haviár Lajos főmérnök helyére Zorbovits mérnököt hívta meg építészvezetőnek. Az új főmérnök vezetése mellett gyorsan haladnak előre

a vasutépítés munkálatai. A múlt héten befejezték az összes földmunkákat, most pedig megkezdtek a talpfák szállítását és lerakását, legközelebb pedig a síneket is szállítják, úgy hogy ha az időjárás kedvező lesz, tavasz végére befejezik az összes munkákat és a vicinális még a nyár folyamán átadható lesz a forgalomnak. Gyulavári belterületén legutóljára rakják le az új vasut sínelt, hogy ennek munkálatainál a kisvasut felhasználható legyen.

— Elhunyt ezredes. Egy széles körben ismert katonatiszt hunyt el tegnap este hét órakor Aradon. A megboldogult Kőrösi Ferenc nyugalmazott honvédezredes, ki hosszasan szenvedés után, hetvenöt éves korában hunyt el. Temetése e hó 30-án, pénteken délután lesz a Könyök-utcai Lebovits féle házból.

— A gázgyár közgyűlése. Az Aradi világítási és erőátviteli részvénytársaság a délután 6 órakor tartotta közgyűlést. Vajda István dr. alelnök a közgyűlést megnyitván, üdvözölte a megjelent részvényeseket, konstatálta, hogy a közgyűlés határozatképes. A jegyzőkönyv vezetésére Balla Alajos műszaki igazgatót, a jegyzőkönyv hitelesítésére Révész Mór dr. és Vajda István dr. részvényeseket kérte fel. Ezután felolvastatták az igazgatósági jelentés, mely konstatálja, hogy a múlt esztendőben körülbelül 34 ezer köbméterrel emelkedett a légszesz-fogyasztás az előző évihez képest. A múlt évi tiszta nyereség 50898 kor. 80 fillért tesz ki, mihez a múlt évi nyereség áthozatal 124 kor. 12 fillér járul és ennél fogva 51028 kor. áll a közgyűlés rendelkezésére, amiből osztalékul minden egyes részvény után 50 koronát, összesen 50.000 koronát fizet a társulat, a fennmaradó összeget részint a tartalék alapra, részint a jövő évi számlára fordítják. Miután a közgyűlés az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentését elfogadta és az igazgatóságnak és felügyelő bizottságnak a felmentést megadta, elnök kimondotta, hogy a részvényeknek 1905. évi szelvényei folyó évi március 30-tól Aradon a társulat pénztáránál, Budapesten a központi gáz és villamossági részvénytársulat pénztáránál 50 koronával fognak beváltatni. Révész Mór dr. rámutatva az igazgatóságnak sikeres működésére, egyrészt indítványozza, hogy az igazgatóságnak valamint a felügyelő bizottságnak sikeres működéséért jegyzőkönyvi köszönet szavazzassék, másrészt ajánlja, hogy az eddigi igazgatók Teltscher Lipót dr., Periz Ágoston dr., Keller Viktor Ottó, Hoffmannstahl Silvio, Tennar József és Vajda István dr. 3 évre újból megválasszassanak, mit a közgyűlés egyhangulag elfogadott. Dr. Vajda indítványozza, hogy a felügyelő bizottság eddigi tagjai Lusztig Armin, Kádas Kálmán és Révész Nándor egy évre a felügyelő bizottság tagjaival újból megválasszassanak: ez indítvány egyhangulag elfogadtatott.

— Verekedés a japán parlamentben. London-ból táviratozzák: A tokiói parlamentben kedden nagy verekedéssel járt a felsőház reformjának megvitatása. A képviselőházi ellenzék öt tagja hangos kiáltózással felemelkedett helyéről és rárohant a kormánypárt néhány tagjára. A képviselők heves ökölcsapásokkal traktálták egymást, letépték egymás testéről a ruhát és ruhadarabokat és poharakat össze-vissza dobáltak a teremben. A harc hevében egy kormánypárti képviselő levette a kabátját és az ellenzék tagjait a dzsindzsitsu szabályai szerint a teremben maga körül ide-oda dobálta.

— Vinga-Németszentpéteri vasut. A kereskedelmi miniszter Pankovits Miklós és Solti V. László budapesti lakosoknak a m. kir. államvasutak Vinga állomásáig, valamint ezen vo-

nalból *Monostornál* való elágazással *Majlátfalva* község érintésével *Németcsanakpéterig* vezetendő szabványos nyomtávu gőz-, esetleg motoros üzemű helyi érdekű vasutvenalra az előmunkálattal engedélyt megadta.

— **A Neptun r. t. közgyűlése.** A *Neptun* Marosfürdő részvénytársaság ma délután 12 órakor tartotta évi rendes közgyűlést *Kristyóry János* vezérigazgató elnökielte alatt. Az igazgatósági jelentés szerint a múlt évben 15,302 K. volt a jövedelem, vagyis a legnagyobb jövedelem a társaság fenállása óta. A fürdők egészen újra történt építése 6000 koronát emésztett fel. A részvénytársaság 4200 korona költséggel hajókat szerzett be, amelyek most a fürdők állanak. A hajók lehetségesé teszik, hogy az uszodákat tavasszal már akkor is fel lehessen állítani, amikor alacsony vízállás miatt tutajok nem usztathatók be. Ezen befektetés dacára az évi mérleg 203 korona tiszta nyereséggel záródott. A nyereséget az ez évi számlára vezetik. A felügyelő bizottság jelentése kapcsán bemutatott mérleget, valamint a nyereség és a veszteség számlát jóváhagyta a közgyűlés és az igazgatóságnak és felügyelő-bizottságnak megadta a felmentvényt. Ezután a közgyűlés három évre megválasztotta az új tisztikart. Igazgatósági tagok a következők lettek: *Kristyóry János* elnök, *Szalay Károly*, *Éies Ármin*, *Páris Lajos dr.*, *Tabakovits Emil*, *Keresztes Gyula dr.*, *Török Lajos*. A felügyelőbizottság a következőkből alakult meg: *Magyary Ferenc* elnök, *Kneffel Lajos* és *Maresch Gyula*.

— **Az államtitkár tolvaja.** Budapesti tudósítónk jelenti: Nagy riadalom volt tegnap *Sándor János* nyugalmazott államtitkár Városligeti fasor 5. számú lakásán. Alkonyattájban egy züllött, rongyos alak állított be a villába és alamizsnát kért. A cseléd néhány pillanatra magára hagyta a koldust az előszobában, amit ez arra használt fel, hogy magára kapta az államtitkár fogason lógó prémes télibundáját és el akart illani. A cseléd abban a pillanatban nyitotta ki a szoba ajtaját, amikor a tolvaj kiugrott a folyosóra. A leány rémes sikoltozására kiszaladtak a házbellek s üldözőbe vették az eszenélkül menekülő embert. Hosszas hajszát követően a Lövőde téren elfogták s átadták a rendőrségnek. Ott kiderült, hogy *Ács János*nak hívják, harminchét éves és ha kedve van, napszámért dolgozik. Azt állítja, hogy nagy nyomora vitte bűnre.

— **A királygyilkos tiszték nyugdíjazása.** *Belgrádból* táviratozzák: A szerb kormány érintkezésbe lépett az angol kormányval a *Sándor* király megölése óta megszakadt diplomáciai képviseltetés visszaállításának tárgyában. Anglia késznek is nyilatkozott az államok érintkezését visszaállítani, ha a királygyilkos tisztéket a szerb hadseregből eltávolítják. A szerb kormány erre tárgyalásokat kezdett az összeesküvőkkel, akik beleegyeztek nyugdíjaztatásukba, ha a gyilkosságot elítélő tiszték közül kétszer annyit nyugdíjaznak. A kormány elfogadta ezt a propositiót és április közepén valamennyi az összeesküvésben résztvevő tisztéket nyugdíjazza.

— **Eladott békésmegyei birtok.** *Blankenstein* Pál gróf füzeggyarmati nagybirtokos a napokban eladta a köröstarcsai határban levő gerbecsini és kérhalmi dűlőben fekvő 688 kat. hold 1109 négyszögöl területű birtokát *Fejérváry Celesztina* bárónő mezőberényi nagybirtokosnőnek 575,000 koronáért.

— **Aradon elfogott nagyváradi rabló.** *Antali Elemér*nek és *Opreán János*nak, *Lamm Hugó* főhadnagy hírhedt megtámadóinak egyik kebelbarátját fogta el ma *Gruics János* husz éves

csavargó személyében a nagyváradi rendőrség távirati megkeresésére az itteni rendőrség. *Gruics* Nagyváradon több rablást és lopást követett el, de mindannyiszor sikerült neki az ottani rendőrség karmal elől elmenekülni. A jó madarat ma este egy rendőr átkísérte Nagyváradra.

— **Lopás az aradi vonaton.** A tegnap este Budapestről Aradra érkező vonaton egy ismeretlen tettes ellopta *László Albert*nek, a budapesti *Korvina* mintézet igazgatójának szaszhetven koronát tartalmazó pénztárcáját. *László* meglapátásáról mitsem sejtve, Aradra érkezése után, egyik kávéházba ment. Csak amikor fizetni akart, vette észre, hogy eltűnt a pénztárcája. Az esetről jelentést tett a rendőrségnek, amely körözi a tolvajt.

— **Olajképek.** A husvéti ünnep alkalmával már most állítja ki *Kossak* udvari fényképész azokat az olajfestményű képeket, melyek igen szép ajándékok képeznek. Az aradi burokkészítő szövetkezet kirakatában vannak elhelyezve ezen képek, melyek úgy az aradi, mint a vidéki műpártoló közönség körében általános tetszésnek örvendenek. Művészi kiállításuk mellett bámulatos olcsóságuk is. Meg van az az előnyük, hogy *Kossak* bármely fénykép után készítheti ezen olajfestményű képeket, habár a személy teljesen ismeretlen vagy esetleg ha már nincs is az élők sorában. A *Kossak* cég a fényképezés terén olyan tökélyre vitte, hogy akármi is igényeknek megfelel.

— **Elvesztett.** ma este 6 órakor az *Atzél Péter* utcában egy gömbölyű ezüst bafogantyú. A becsületes megtaláló a tárgyat *Kriegler D. Andrásy* téri ékszerüzletében szíveskedjek átadni, ahol illő jutalomban részesül.

— **Hajhullás ellen használjon** *Perolin* 1 üveg 1 kor. *Vojtek* és *Weisz*nál. 112

Egy másik kis garnizonból.

(Egy szenzációk könyv.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, március 29.

Bilze hadnagy regénye „Egy kis garnizonból” iskolát csinált, noha az ő munkája nem mondható elsőrendű irodalmi terméknek. Egyik követője — azonban nagyobb stílusban — most Franciaországban támadt egy volt francia tiszt, *Maurice Huet* személyében, aki „*Fakard-szélpuska*” címen adta ki munkáját, amely valóságos szenzációt keltett. Egyrészt mert a franciánemet háború lehetősége van a levegőben és a francia hadsereget éppen ezért gyöngédséggel környékezik, másrészt mert egyenrangúnak tartják a némettel, holott *Maurice Huet* az elvetemültségnek, becselenségnek, önzésnek, szolgáltságnak oly képét rajzolja a hadseregről, illetve a tisztikarról, amely szinte bihetetlenül hangzik s ha csak egy része is igaz — pedig igaz — a francia hadsereggel éppen semmi komoly dologba nem szabad kezdeni.

Huet regénye egy közép-garnizonban játszódik le, ezzel is jelezni akarva, hogy amit ír, az a hadsereg tulnyomó részére vonatkozik és ráillik. A regény, ha ugyan ennek lehet nevezni, a 169. ik gyalogezredben játszódik, amelynek székhelyén lovasság is van. Az események központjában a gyalogezred parancsnoka, *Eduard Branoy* őrnagy áll, a dekadens és utolsó csepp véréig elvetemült típusa a strébereknek. A helyett, hogy a katonai szolgálat fránt érdeklődnek, csak politikával foglalkozik, no meg azzal, hogy nevét minél gyakrabban vegye szárnyaira a hír. Kedvelt szórakozása még az asszonynépszerűség is. Hogy mily befolyásuk van a tiszt asszonyoknak, kik felszarvazzák férjeiket és a kottoknak, kik valósággal a tisztikar állományához tartoznak, az ezekről szóló leírás még azokat is megdöbbeníti, kik tudnak a francia hadseregben uralkodó állapotokról.

A szerző úgy ismerteti ezeket, hogy végig-

szasztaltatja a 169. ezredben folyó dolgokat *Brehaux* altiszttel, akit a kadét iskolából ehhez az ezredhez helyeztek. *Brehaux* eleinte el van ragadtatva az őrnagytól és tisztársaitól, csakhamar azonban megundorodik tőlük és az egyetlen korrekt embernek *d'Hamarel* altábornagyot tartja, s igazi katonának, ki a tisztikar romlottságában előjáró őrnagyot nem egyszer figyelmezteti kötelességeire. Nem is szeretik a tiszték, kiknek fiataljai is teljesen megromlottak és a melyekben néha napján felülkerelkedik a jobb érzés és tudatára ébrednek becselenségek és hiábavaló életüknek, önmaguktól való iszonyukat és undorukat azzal akarják feledtetni, hogy a művészet és tudomány berkeiben kontárkodnak és más pályán való boldogulás útját készítik elő. Mert ezek mind arról panaszkodnak, hogy életük a hadseregben elhabzótt.

Még egy tiszt asszony, *Girly-né* a tisztel való bizalmas együttlétben megv nyilatkozik a tiszt hivatásról és utálatos lalkozásnak titulálja. Nem utolsó dolog az, hogy az őrnagy szoros barátságot köt a helyi ségi város felvilági hölgyeivel, hogy ezek révén megtudjon egyetmást a tisztikar tagjairól. Egész csomó leleplezés és szenzáció van még a könyvben, amelyből nyilvánvalólag egész csomó affér fog keletkezni, mert az igazság mindig bántó, legbántóbb a hadsereggel szemben.

A KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.*

Fészkem.

Ordította'ok és üvöltözzetek,

Gázoljátok át a testemet!

Szülő városomért? mindent megteszek!

Igyekeztek csak megőlni lelkemet.

Töletek tanuljak hazafiságot?

Honszerelmet? s nemes érzetet?

A honért mondni imádságot —

S a hazáért, — hogy kell halni meg?

Ti csak ellenem törjétek és rontsatok, —

Becsületes munkámért majd felelek,

Hazámért, városomért, ha tudok, alkotok, —

De töletek nem kérek szemfedeleket.

Avarffy Géza

* Az ezen rovattal alatt közzétettakat nem vállal felelősséget a szerkesztő.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Elítelt román izgatók. A lugosi törvényszék *Petrovics István dr.* és *Jurca Kornél* a lugosi ügyvédek, továbbá *Gáspár Mihály* lugosi káplánt több napl államfogházra itélte volt, sajtó útján elkövetett lázítás miatt. Ezt az ítéletet a temesvári királyi tábla és a királyi kuria is jóváhagyta. A szegedi államfogház igazgatósága most közbesítette az elítélteknek az igazságügyminiszter rendeletét, amelynek értelmében főlészóltja őket, hogy fogházbüntetésüket május 1-én kezdjék meg.

NAPIREND.

Március 30. Péntek. Róm. kath. naptár: *Quirin*. — Protestáns naptár: *Quirin*. — Görög-keleti naptár (március 17.): *Elek*. — A nap kél 5 óra 46 perckor, nyugszik 6 óra 24 perckor.

Időjelés. A központ meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint, a mai napra a következő időjárás várható: Változóköny, éjjeli fagy, elvélve csapadék.

Március 31. Az aradi mérnök- és építész-egylet társasvácsoraja (Központi Szálló.)

Április 1. Pankota hegyközség közgyűlése délután 2 órakor. — Az egyesült ujarad zsigmondházi önkéntes tűzoltó egylet közgyűlése délelött 10 órakor. — Az aradi polgári leányiskola hángversenye délután 4 órakor (Iparosház.)

Április 4. Az aradi szállodások, vendéglősök, kávé- és pincerek hangversenyyel egybekötött táncestélye (Központi Szálló.)

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, március 29

Amerika 3/4 olcsóbb. Kínálat és vételkedv mérsékelt. Elreklé 12,000 métermassza buza változatlan áron. Az árak 100 kilónként számítva:

Árúvás 18 órakor

Buza 1906. áprilisa	16.42—16.44
Rozs 1906. áprilisa	13.56—13.58
Zab 1906. áprilisa	15.54—15.56
Tengeri 1906. májusra	13.38—13.38
Uj őszi buza 1906-ra	16.40—16.42

Árúvás 6 órakor

Buza 1906. áprilisa	16.40—16.42
Rozs 1906. áprilisa	13.64—13.66
Zab 1906. áprilisa	15.44—15.46
Tengeri 1906. májusra	13.38—13.40
Uj őszi buza 1906-ra	16.42—16.44

változatlan

Zárul 6 órakor

Árúvás ártól	670 —
Magyar ártól	787.25
Leánykötőbank részvény	495 —
Roma-Murányi vasúti részvény	536.75
Összetű Magyar államvasúti részvény	674 —
Köszöni vasút	595 —
Nyírségi villamos vasút részvény	322 —
Második szanatórium sorsjegy pénzben	9.25
Második szanatórium sorsjegy ártóban	10.25

CSARNOK.

Helén.

Irtá: M.-Hrabovszky Julla.

— Maradjon egy percig . . . kérem.
Helén megfordult. Fehér arca halványpirosra vált, nagy, sötét szemében félcitlámolt valami; talán az öröm, talán a meglepetés, de szokva lévén uralkodni magán, formászerűen kérdezte:

— Ohajt valamit?
A nagy könyvtárban voltak; Helén kedvenc helyén, hová gyakran menekült, mikor a kastélyban összasgyűlt zajos nagy társaság kifárasztotta a szívet, agyát. Itt álmodozott, itt engedte át magát a mélabus hangulatoknak, azoknak a megmagyarázhatatlan, szomorú érzéseknek, a melyek már gyermekkorra óta lidércnyomásként neheztedek koronként a lelkére.

Mintegy predestinálva érezte magát a boldogtalanságra, vagyis inkább, hogy a boldogság csak délibábként jelenjék meg életutjain és akkor tűnjék el szemel elől, mikor vágyakozva nyujja lefeje karjait.

Huszonkilenc éves volt és még mindig leány. Az igaz, hogy szép és kívánatos és ha kevésbé ideálista, már régen kivehetné volna részét a szerelem örömeiből, de mindez nem gátolhatta meg, hogy leány volt . . . vén leány, mint azt gyakran mondogatta önmagában. Művésznő! Így nevezték őt a többiek, mert hiszen nyíleg az volt, nemcsak mert ecsetjével hírvre tett szert, de mivel az élet minden fázisában annak bizonyult. Művészi érzéke mindenkor és mindenben a szépet kereste, még az erkölcsi életben is, melynek tisztasága ideálista lelkének elkerülhetetlen szükségletévé vált.

Négy hét óta volt már vendége egyik tanítványának, egy szép kacér asszonynak, ki falusi kastélyába is magával hozta téha környezetét, a fővárosi gazdag semittevőket, divatos asszonyokat, férjvadászó emancipált leányokat. Ebből a könyvezetből István, a háziasszony testvérbátyja kivált. Nem azért, mintha ő nem lett volna világgí; az volt tetőtől talpig, de a munka embere is. Orfási vagyonát önmaga szerzte vasszorgalommal, önmegtadással, erős akarattal. Kora ifjuságától hozzászokott a munkához s nem pihent akkor sem, mikor már tehette volna. Valami hajtotta előre folyton, mindenben: munkában, élvezetben. Nem ismert ellentétet, vasakarata legyőzött mindent, ha kellett érzésszakkal, gyakran jóssággal, de legyőzött mindent, még önérzelmelt is, ha azok céljának előérésében akadályozták. Erzeigős nem volt, a szíve

csendes maradt, ha szilaj vágyak pezsgésbe is hozták a véréit. A szerelemet a praktikus oldalról fogta fel, vagy talán nem is ismerte. De minek is? A szerelem alkalmatlan portéka, időtrabló, észszavaró, munka embere nem vesz tegetheti ilyesmire az idejét. Az epedés jó a semmittevőknek, a tett embere hódít. Es hódított István eleget, ezt bátran elmondhatta. A kastély valamennyi női tagja futott utána, nem is szólva a szöke Liliáról, aki nem törődve a női szeméremmel, valósággal idáig üldözte őt, hogy folytassa Istvánnal a szerelmi lidilt, ami a ferfit nem sokáig ingerelte. Mint mindenki, Helén is tudott erről és szánalommal tekintett az önmagáról meglefedkezett szenvedélyes asszonyra; voltak azonban percel, mikor majdnem gyűlölte Liliát. Bizonyára, mert tiszta érzéselt sértette az asszony rendetlen életmódja; különben is mi köze lett volna hozzája? Eppen semmi. Istvánnak is kitért az utjából, egészen jelentéktelennnek érezte magát a hatalmas, szélesvállu férfiuval szemben, aki csak o ykor pihentette rajta szórakozott tekintetét és egészen közönyös szavakat intézett hozzája.

Azért fordult Helén meglepetve vissza, mikor István őt maradásra kérte.
Nemi zavarral küzdött a gazdag hatalmas ember, mikor a leányt elpirulni látta, de Helén formászerű kérdésére nyugodtan felelte ő is:

— Mindenekelőtt bocsásson meg, ha magánügyeibe avatkozom, de nem bírtam egy szerelmes ember kérésének ellentálni. Ugy e kitalálta, kiről akarok szólni?

— Nem értek a találós mesékhez — felelte a leány halkán.

— Az orvos kért meg, legyek szószólója — mondta István hirtelen és fekete szemekérszőleg tapadt a leány eszményi arcára — szereti őnt és nincs bátorsága, hogy nőül kérje.

— Jól teszi — felelte Helén röviden.

— Tehát visszautasítja?

— Nem szándékozom férjhez menni.

— Miért? — kérdezte István mohón.

De Helén nem felelt; hosszú, hajlékony ujjal ruhájának csipkéivel bebráltak és a szemekékerülte a férfi tekintetét.

— Mási szeret? — faggatta őt István. A hangja sajtászerűen vibrált és közelebb jött a leányhoz egy lépéseel.

— Nem szeretem az orvost . . . csak a művészetemnek, a hivatásomnak akarok éini . . .

— A nő hivatása, hogy szeressen; minden leánynak vágya, célja a szerelem . . .

— A szerelemnek semmi köze az érdek-házassághoz — szölt Helén meggyőződéssel és a zemeit először emelte Istvánnal. A férfi égő szemekéinyelte ezt a tekintetet, mindketten megremegetek és éreztek, hogy e percben mindenben tökéletesen egyetértének.

— Ertiem őnt — szölt István halkán, lágyan; és kellemes baritonja mint egy bárszony kéz simogatta a leány lelkét — őn nem a szerelemtől, de a házasságtól riad vissza. Magasan szárnyaló lelke nem tudna beleszorulni a házasság kötelességeinek békóiba. Mennyire érttem — ismételte élénken — és hogyan is gondolhattam egy percig is, hogy őn, a derék, de prózai orvos felesége legyen. Kiválságos lényeknek nem lehet részük a köznapi emberek boldogságában . . . őnt pedig jókedvében teremtette a természet. Művésznő a szó teljes értelmében és szép . . . Tudja-e hogy észbontóan szép Helén?

Es a hódító férfi gyengéden megfogta a leány kezét.

(Folytatása követhetik.)

IDEGENEK ARADON.

— Március 29. —

Vas szálloda. György Richárd utazó Budapest. — Kovács Márton utazó Budapest. — Moos Henrik kereskedő Páris. — Weisz László utazó Budapest. — Petrevics Sándor kereskedő Zám. — Argyelán Mihály kereskedő Temesvár. — Tenk Adolf utazó Bécs. — Kabdebó Béla utazó Budapest. — Balázs

Gusztáv kereskedő Kőrő bánya — Deutsch Miksa kereskedő Budapest. — Deutsch Adolf kereskedő Budapest. — Lufier Sándor gardatisz Temesvár. — Engländer Mór utazó Budapest. — Abeles Bernát kereskedő Makó. — Zala Odón utazó Budapest. — Weisz David kereskedő Győr. — Róth Adolf kereskedő Budapest — Grosz Odón utazó Budapest. — Dr. Mannheim Zsigmond orvos B. Gyula. — Stern Artur utazó Budapest. — Kardos Jermiás pü. biztos Kisvárdá.

Nemzeti Színház.

Bérlet 171. sz.

Páratlan.

Féntenen, 1906. évi március hó 30 án

A koldusgróf.

Operette 3 felvenásban. Irtá: Leon Viktor. Zenéjét szerzette: Ascher Leo. Fordította: Mérei Adolf.

SZEMÉLYEK:

Stephenson	Szathmári Á.	Slippel, koldus Borbély S.
Kitty, neje	Benkőné P.	Jessie, leánya Rontai B.
Malona, leánya	Kapossy J.	Trunki, koldus Lauiszlai J.
Karinszky gróf	Nyarai A.	Pennyman Kulcsár L.
Blackwell	Faludi K.	Crab, koldus Zsigmondi A.
Rendőrbiztos	Vihari Lajos.	Kis Karinszky Beakó Gizi.

Közdete este 7 és fél órakor.

Limbbeck János

első magy. kir. szab. érokoporsó-gyára és temetőrendező intézetéből.

Arad, színház-épület. Városi és megyei telefon: 93.

Özv. Kürthy Ferenczné szül. Izsépy Seres Emilla a maga, ugy az alóírottak nevében is fájdalomtól megtört szívvel tudatja a forrón szeretett és felejtethetlen jó férj, illetve édesapa, testvér, após, nagypapa és rokon

méltóságos

KÜRTHY FERENC,

magy. kir. nyug. honvédezerednek,

f. é. március hó 28-án, esteli 3/4 órakor, életének 76 ik és boldog házasságuk 29 ik évében, rövid szenvedés után történt jobblétre szenderültét.

A boldogult drága halott földi maradványai március 30-án d. u. 8 órakor fognak Könyök utca 8-ik számú házban a rom. kath. szerartás szerint beszenteltetni és a felső temetőben örök nyugalomra tétetni.

Az engesztelő szt. mise a boldogult lelki üdvéért március 31 én, d. e. 9 órakor fog a főt. minorita-tyak szentegyházában az egék Urának bemutatatni.

Arad, 1906. március 29-én.

Aldás emlékére!

Odabasics Ferenczné szül. Kürthy Ilona,	Odabasics Ilonka,
Piringer Edéné	Odabasics Feri,
Kürthy Géza és neje, gyermekei.	Odabasics Géza,
	Odabasics Valéria,
	Hegedüs Katicza,
	unokái.
Odabasics Ferencz,	
Piringer Ede,	vejei.

Főraktár Aradon: Fejér Gyulánál. 812

Magyar férfi öltöny-szövetet gyártmányu csak

a kizárólagos posztó gyári raktárban kaphatunk.

Leichner és Fleischer

Arad, Szabadság-tér 17.

Telefon szám 475.

Tégla, Cserép

legkedvezőbben kapható
Pollak Sándor
körkomancozó téglagyárában
Mikalakán, a Radnai-ut végén.
Városi telefon 206-255
Gyári " 515.

Rendelések felvételnek Károlyi-ut
7. sz. irodában, vagy Rákóczy-ut
28. sz. lakáson. A téglát vám
és fuvarmentesen saját igáimmal
házhoz szállítom. — A gyárba sa-
ját új műtám vezet. 84

Mielőtt

kávét vásárolna,

kérem tegyen egy próbavásárlást a
híressé vált

Palermo pörkölt kávéból,

amely úgy tejes, mint fekete kávé-
nak valami fenomenális finom, ize,
aromája páratlan, az idegekre nem
ártalmas, szapora és igen kiadó.
Hetenként kétszer friss pörkölés;
eredeti ¼ és ½ kilós csomagolás-
ban csakis egyedül

Dürr Gusztáv

üzletkereskedésében kapható
a városházzal szemben.

Értéktelen utánzatoktól óvakodni;
minden csomag cégem nevével és
ólmpecsétemmel van ellátva. 195

Fiatalkövészek,

ki magyarul, románul és némiképp
németül is tud, jó megjelenésű,
szolid, szorgalmas, az üzletszerzés-
hez is ért, és az itteni piacon és
a megyében jól van bevezetve,
egyik nagy, az összes ágazatokat
művelő biztosító intézetnél állandó,
később nyugdíjjal járó

alkalmazást találhat.

Előnyben részesülnek nőtlen
30-32 évesnél nem idősebb és a
biztosítási üreleiben kissé járta,
képzett urak. 956

Írásbeli ajánlatok „Állandó
alkalmazást talál” jellegű alatt
a lap kiadónivatalába intézendők.

Jegygyűrűk!

és mindennemű ékszerek 14
karátos anyából és finom
ezüsből, ugyancsak arany,
ezüst, orosz tulaezüst és min-
dennemű fém és inga, fa, í,
ébredő órák rendkívül nagy
választékban, olcsó árak mellett
kaphatók

IGAZ SÁNDOR

mű-órák és ékszerész-nél
Arad, Szabadság-tér.
Simonyi-utca sarkán,
 régi színház épület. 232

Legfinomabb ILLATSZER UJDONSÁGOK

eredeti üvegekben és kímérve
nagy választék készletben.

Vojtek és Weisz

drogueria és parfumeria nagykereskedése 253

ARADON.

Nagy raktár

illatszerek,	szappanok,	arcz-vizek,
fogkefék,	szájvizek,	hajszeszek,
fogporok,	hölgy-porok,	szivacsok,
fogpaszták,	arcz-crémek,	szobailatokból.

Telefonszám 10.

HOFFMANN SÁNDOR

ARAD,

SZÍNHÁZ ÉPÜLET.

Az összes tavaszi és nyári uj-
donságok megérkeztek, melyekre a t.
közönség szives figyelmét felhívom.

Legjobb minőség, legújabb min-
ták, pontos és figyelmes kiszolgá-
lás mellett lesz árusítva.

Szines és fekete costüm-kelmék,
legújabb mintájú blouse-szövetek
nagy választékban.

Ruha-diszkek és kellekek, csip-
kék, himzések és gombok versenyen
kivüli árakban.

Magyar készítményű áruk nagy
választékban.

Szepességi vásznak,
Váczi harisnyák,
Óbudai crettonok és delainek
„Tulipán”

Nemzeti jelvény kirakatomban lát-
ható.

Vidékre mintákat készséggel küldök.

872

Telefonszám 10.

Kérem a czéget nem össze-
téveszteni!

Uraságoktól

használt nyári és téli férfi-ruhákat,
utazó bundákat, háló-, ebédlő- és más
butorokat a legmagasabb áron veszek
és eladok rendkívül olcsó árak
mellett. Kivánatra házhoz is megyek.
Frack öltönyök kölcsönj mellett kaphatók.

ROTH A.

Aradon, Asztalos Sándor utca 5. sz.,
az „Arany ABC” mellett. 281

Kérem a czéget nem össze-
téveszteni!

Schveffer és Vörös

virágkereskedésük

Aradon, Minorita-palota.

Telefon szám 337.

Elfogad a legjutányosabb árakban

koszoru, csokor

és egyéb

virág-diszítések.

Parkirozásokra tervvel és költ-
ségvetéssel díjmentesen szol-
gálunk. 045

M. kir. szabadalmazott

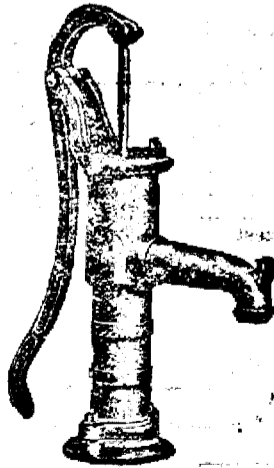
Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű
gummi csövek legolcsóbb gyári
árakon.

A szivattyu hengerből a bor utolsó
cseppig kifolyik, a szőlő magvak
héjak és egyéb tisztáltságot
azonnal továbbítatnak, ezáltal a sziv-
vattyu nem romlik és a bort nem
ronthatja, a gépezet jó működé-
seért 8 évi jótállás, ingyen javítás

Tüzi fecskendők

Golyo szelepekkel. Közö-
geknek legalkalmasabb,
mert homokos és sáros víz hasz-
nátánál sem tagadják meg a
szolgálatot, — a gép jó működé-
seért 8 évi jótállás (ingyen javítás),
hozzá való országos egységes csa-
varok és a legjobb minőségű be-
lül gummizott kender-csővek a
legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló
csövekkel
olcsóbbak és
jobbak, mint
bármely bel-
vagy külföldi
gyárban.

Hönig Otto

M. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő
és szivattyu készítő. 274

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.
Egy borprés eladó.

Csak az eredeti

PLEVA-MOTOR

és lokomobil, nyersolaj, benzín- és szilvógázüzemre, biztosítja a legolcsóbb hajtóerőt a malomban és gazdaságban. Szerkezete egyszerű, szilárd és tökéletes, bárki kezelheti, tartósabb a gépénél. A nyers olaj üzemméi pénzügyőri (financcz) ellenőrzés alatt.

Mindentéle

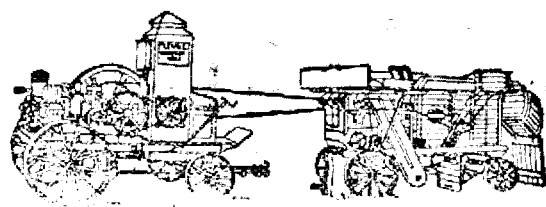
Motorok

megtekinthetők üzemben. Árjegyzék, költségvetés és egyéb felvilágosítás díjmentes.

Czim:

DÉNES B.

motorspecialista. BUDAPEST, V., LIPÓT-KÖRUT 15. 3753

4—1906. mg sz.

Hirdetmény.

Közhírvé tesszük, hogy a városi legelőre beiratott sertések és juhok után járó legeltetési díjak f. évi márczius hó 30., 31. és április 2., 3., 4., 5., 6. s 7. napjáig bezárólag terjedő idő alatt a városi pénztárba befizetendők, annál inkább, mert legeltetési bárca nélkül a jószág lege öre nem bocsátható.

A díjak befizetésekor a pénztár kiszolgáltatja a legeltetési jegyeket, amelyekkel a sertések és juhok a legelőre bocsátásra kitűzött napon a legelőkre bocsáthatók.

A legelőre bocsátás napját f. év április hó 9. napjára tűzzük ki.

Arad szab. kir. város mezőgazdasági bizottságának 1906. évi márczius hó 29-én tartott üléséről.

Dr. Angel István,
aljegyző.

4268—1906. hksz.

Hirdetmény.

Hartmann Samu aradi lakos Zimándi dűlő 3. sz. a. telkén egy csont és rongy gyűjtő telep felállítására telepengedély iránt folyamodván, az 1884. évi XVII. t. cz. 27. §-a értelmében a telep helyszín tárgyalására határidőül folyó évi márczius hó 31. d. e. 11 órájára kitételek, melyre az érdekeltek ez uton is meghívotnak, azon észrevételek, hogy a telep helyszín és tervrajza, valamint az üzem módjának leírása a kapitányi hivatal iparügyi osztályánál folyó évi márczius hó 31. ig, mindenkor a hivatalos órák alatt betekinthező s a netáni észrevételek írásban ugyanitt, előszóval pedig a helyszíni tárgyalás alkalmával megtehetőek, mert amennyiben ilyenek nem említtettek s ha köztekintetek gatiólag felnem merülendnek, a telep engedély az idézett törvény 30. §-a rendelkezéséhez képest fog adatni.

Arad, 1906. évi márczius hó 21.

Sarlot,
főkapitány.

5996—1906. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. földmivélségügyi miniszter rendelete nyomán, ezzel közhírvé tesszük, hogy Csarics Sándor (lakik Végfalva, u. p. Stride, Zalamegye) megbízott, hogy megkeresésére a nagyközönségnek gyümölcsészeti és kertészeti szaktanács adása úgy szintén különböző kertészeti feladatok gyakorlati megoldása céljából rendelkezésre álljon.

Nevezett elvállalja gyümölcsösök tervezését, kerti tervek készítését 1 holdig terjedő terület után 20 korona, 1 holdtól 10 holdig holdanként 19 korona, 10 holdtól 50 holdig 5 korona és 50 holdtól 3 korona árban. Gyümölcsösök telepítését, gyümölcsfák metszését, kertek kezelését ellátás nélkül 10 korona. ellátással 6 korona napidíj és II. osztályu vasut és I. osztályu hajó utik ltség és esetleg kocsibér költség felszámítása mellett.

Arad sz. kir. város tanácsának 1906. évi márczius hó 25-én tartott üléséből.

A városi tanács.

Nehezen hallóknak

a Plobner A.-féle újonnan javított és úgy a bel mint külföldön szabadalmazásra előterjesztett **hallódob** (D. R. G. M 269339) nélkülözhetetlen. Fülzugas, ideges fül-fájás, időközi rossz hallás (nem süketeknél) ellen kitűnő. **Erre vannak használatban!** Igen sok köszönő iratokat kaptam orvosoktól és uraságoktól, amelyek naponként érkeznek hozzánk. Alantabb két köszönet! Küldés utánvétellel vagy az összeg előleges beküldése ellenében történik és darabonként csomagolási és szállítási díjjal együtt 10 koronába, két darab 16 koronába kerül. Köszönő levelek és prospectusok ingyen és bérmentve.

Plobner Alfréd, München A. 131. Isarthalstrasse 26.

Igen tisztelt Plobner ur! Feleségem, ki már 5 év óta fülzugasban és nehéz hallásban szenvedett, alig 3 hónapig használta az Ön halló dobját és teljesen meggyógyult, úgy, hogy örömmel tudathatom Önnek, miszerint 5 év óta először hallotta az óra ketyegését. Iparkodni fogok az Ön nagyszerű találmányát mindenütt a legjobban ajánlani és kívánatra mindenkinek készséggel szolgálak utbaigazítással.

Uim.

28. 12. 05. Plobner Alfréd urnak, München.

Kérem küldjön egy hallódobot használati utasítással Dr. G. orvos ur utasítása értelmében.

3892

Tisztelettel G. J.

WALLA JÓZSEF

mozaik-, műkö- és
cimentáru gyára
BUDAPEST,
VI., Gizella-ut 38.

Gránit terazzo Betonirozások Csatornázások Turbinák és zsillipek Medenczék Szökőkutak Jászolok	Füredkádak betonból és fayenczelappokkal borítva Faburkolatok fayenczelappokkal Márvány mozaik-lapok velencei módra Czement lapok síma és római mozaik utánzat	Mozaik-lap á la Mettlach Kerámít- és Klinker-lap Portland czementcsövek Kőagyagesövek Római-czement Portland-czement Karmantys Portlandczement-csövek. 3741
--	---	---

PÉNZI BAUER ANTAL PÉNZI

hatóságilag engedélyezett közvetítő intézete

Aradon, Boros Béni-tér 17. szám.

Elismert legolcsóbb pénzkölcsön

földbirtokokra, városi bérházakra és bért nem jövedelmező házakra, már 300 koronától a legmagasabb összegig.

Tőkekamat törlesztéses kölcsön

10, 15, 20, 30, 65 évig 4%, 4 1/2% földekre, 6%, 6 1/2% házakra, p. o. 50 évi tőkekamat törlesztésre fizet évente 100 korona után 5 korona 46 fillért és 50 év mulván kifizette a tőkét és kamatot és mivel sem tartozik. Az adós bármikor felmondhat, csak egy 1/2 évi felmondással, az intézet ellenben nem. Előleges költség nincsen, a bekebelezési költséget kívánatra előlegezem. **A drágább kamatu tartozásokat konvertálom.** Gyors elintézés, jutányos kiszolgálás. — Továbbá állami, megyei tisztviselőik, vasutasok, katonatisztek 1800 korona törzsfizetés után kapnak már kölcsönt 1300 koronát fizetéselőjegyzésre, nyugdíjasok is kapnak 1100 koronától kezdődik a kölcsön. Válaszbélyeg csatolásával felvilágosítás ingyen. Földhitelre csak telekkönyv és kataszteri birtokiv szükséges, házakra telekkönyv, házbérvallomás. — **Üzletszerzők kerestetnek.**

PRO HIRDETÉSEK.

Akinek

ismeretség híján

bécsitársra,
nevelőre,
életvezetőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztára,
fűtésárra,
vinczellőre,
kertészre,

külsőre,
gazdasszonyra,
szakácsnőre,
szobalányra,
házi- vagy
irodasszolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége

Aki

szolgálatot vételei vagy bérbevétel eszé-
jéből keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbizto-
sabbban értesítse, ha az

ARADI KÖZLÖNY

kis hirdetési
rovatait használja.

Keresztetik

egy 2-3 szobás lakás, fürdősz-
bával, esetleg kis magános ház,
lehetőleg a főtéren közelében. Ajár-
latokat a kiadóhivatal továbbít.

Tenyésztőjás!

Fajkakazokkal keresztezett tyuk-
tojások 20 fillérjével azonnal kap-
hatók Béky Etelkánál Arad, Deme-
ter-utca 92. 942

Aranykéz-utca 2.

számu házban 3 szoba és 1 konyhá-
ból álló, zárt folyosóval ellátott
lakás május elsejétől kiadó.

Veszünk könyvtárakat

egyedül, Lexikonokat, jogi,
szépirodalmi és egyéb munkákat leg-
magasabb árban. **INGUSZ**
I. és FIA könyvkereskedése
Arad 285

Egy rövid zongora

eladó Neumann Antalnál, Deák Fe-
rencz-utca 26. sz. alatt. 708

Csinosan butorozott

külön bejárattal szoba azonnal kiadó
Andrássy-tér 20. sz.

Nagymennyiségű maculatura

eladó a kiadóhivatalban.

Kereskedelmi tanfolyamot

végzett, a magyar és német nyelv-
ben teljesen jártas kisasszony, na-
gyobb irodába alkalmazást keres.
Bővebbet „B. A.” jelige alatt a ki-
adóhivatalban. 981

Értesítés.

Sürgösen eladó
egy waggon 980

savanyu káposzta,

apritva.

Venni szándékozők fordulja-
nak Sütő Istvánhoz, Arad,
Ferencz-tér 6.

Nagybani vevésnél 100 kg-
ként 16.-kor. Kicsinyben kg-
ként 24 fillér.

Felnőttek és gyermekek

előszeretettel veszik a friss és kellemes ízű

Hajós-féle

Csukamájolajat.

Ára egy üvegnek használati utasítással 2 korona.

20 év óta tartó tyukszememet

kiírtottam az ön által feltalált világhírű Hajós-féle

„ANAGALLIN“-NAL,

miért is hálás köszönetet mond érte, tisztelője
Oláh Ferencz,
Arad-Ujtelep.

Ára egy üvegnek 70 fillér.

Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól; csakis Hajós-féle
„Anagallin“-t tessék kérni és elfogadni. 3861

Rheuma, csusz, köszvény

fájdalmaknál rögtön enyhülést idéz elő a

„Methylol“ balzsam. (Törvényesen védve)

Egy párszori bedörzsölés után a legmakacsabb fájd-
lom is megszűnik. Ára egy adagnak 1 kor. 60 fill.

Kapható az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárában az Isteni Gondviseléshez

Arad, Andrássy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Önnek is érdeke!

ha vásárolni akar, hogy el ne mulassza **Hegedüs Ármin** ujonnan berendezett rőfös
női-divat áruházát megtekinteni.

Áruházam ma már teljesen föl van szerelve a legújabb és legdivatosabb árukkal.

 Utolérhetetlen olcsó árain minden versenyt kizárnak!

Reklam cikkek árai:

Föltinő szép divatos koczkás ruha és blous kelme métere 33 kr.

Ombreé, finom elegáns blous kelme az idény királya, métere 65 kr.

Ami senkinek nincs; egy két személyes brillantin paplan ezelőtt 4 frt, most 2.95.

Hazai vászongyárak egyedüli lerakata nálam van egész Aradvármegye részére!

Olyan óriási választékot 120 és 140 cmtr. széles ruha és blouskelmébe csak a
fővárosi üzletekbe találhat.

Kérem kirakataim figyelmes megtekintését és a nagybecsű közönség szives támogatását.

Kiváló tisztelettel

HEGEDÜS ÁRMIN

Aradon, a Szabadság-téren 17. sz. alatt, a 13 vértanu szoborral szemben.

 Figyeljünk a kékre festett kirakatra!